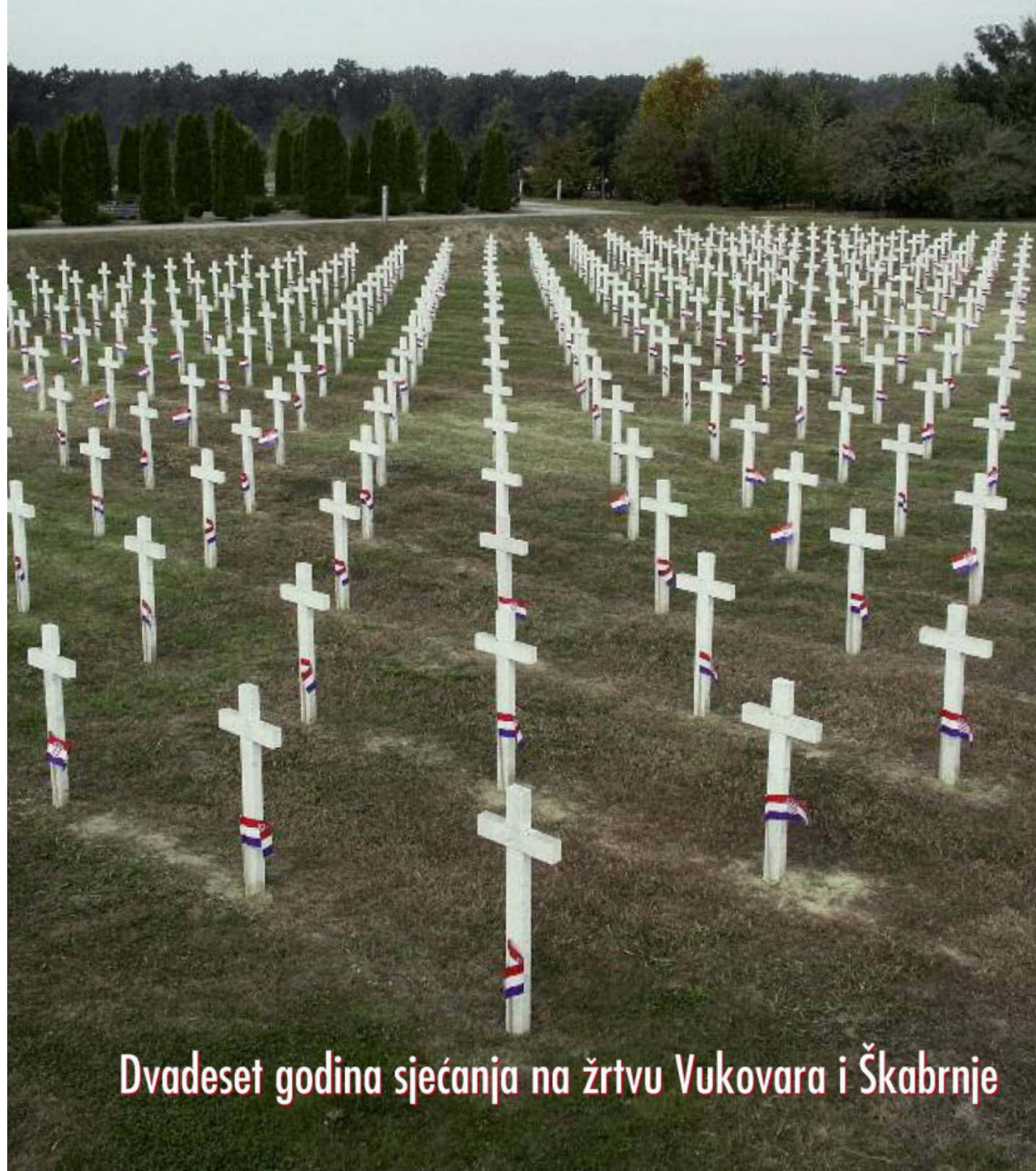

ŽIVA ZAJEDNICA

lebendige gemeinde

Dvadeset godina sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje

Naslovnica:

Pogled na memorijalno groblje
žrtava Domovinskog rata u Vukovaru;
snimio: A. Polegubić

ŽIVA ZAJEDNICA lebendige gemeinde

List hrvatskih katoličkih
zajednica u Njemačkoj
Zeitschrift der kroatischen
katholischen Gemeinden
in Deutschland
www.zivazajednica.de

60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42 d
Tel.: (069) 9540480
Fax: (069) 95404824

E-Mail:

zivazajednica@kroatenseelsorge.de
delegatur@kroatenseelsorge.de

Izdavač/Herausgeber:

Hrvatski dušobrižnički ured
Kroatenseelsorge in Deutschland

Odgovara/Verantwortlich:

Pfr. Ivica Komadina

Glavni urednik/Chefredakteur:

Dr. Adolf Polegubić

Uredništvo/Redaktion:

Pfr. Ivica Komadina, Željka Čolić,
Stjepan Herceg,
Marija Lovrić-Holenda,
dr. Adolf Polegubić,
Antonia Tomljanović-Brkici,
P. Jozo Župić

Grafička priprema/Layout & Bildbearbeitung:

Ljubica Markovica-Baban

Tisak/Druck:

DENONA d.o.o., Zagreb

Godišnja pretplata s poštarinom/
Jahresbezugspreis incl. Porto: € 16,-
za ostale europske zemlje: € 22,-
za prekomorske zemlje: € 35,-
Bankverbindung:

Konto Nr.6498973

(BLZ: 750 903 00),

bei der LIGA Bank eG

IBAN:

DE03750903000006498973

14. SMOTRA MISIJSKIH ZBOROVA

LUDWIGSHAFEN A. RH., 23.10.2011., SMOTRA ZBOROVA DJECE I MLADIH

Zbor HKZ Ludwigshafen a. Rh., voditelj zбора Alojzije Vešligaj

Zbor HKM Wiesbaden, voditeljica zбора s. Aukšilija Milić

Zbor HKM Rüsselsheim, voditeljica zбора s. Estera Marijić

Zbor HKZ Esslingen, voditelji zбора Ivan Ivanković i Željko Galić

● LUDWIGSHAFEN A. RH.

14. smotra
crkvenih
zborova
u Njemačkoj

str.

6

● DA SE NE ZABORAVI:

Zahvalno
sjećanje na
Vukovar i
Škabrnju

str.

8

● OBLJETNICE

Četrdeset
godina
HKM Mülheim
a.d. Ruhr
i Duisburg

str.

10

IZ CRKVE U DOMOVINI:
U znaku Socijalnog tjedna

5

IZ CRKVE U SVIJETU:

Crkva dobila troje novih svetaca

Novi sveci su nadbiskup Guido Maria Conforti, svećenik Luigi Guanella i redovnica Bonifacia Rodriguez de Castro.

4

GESTE VJERE: dr. Ivica Žižić

Umjetnost i ljepota vjere

Kada se sveto i lijepo susretne, ono prerasta u mjesto predokusa „novoga neba i nove zemlje“, u gestu vjere u kojoj se iznova živi istina Bogo-ljudskoga zajedništva

12

SVIJET MLADIH – JUGENDWELT

Razgovor s mladom pijanisticom
Željkom Mandarić

23

BEITRÄGE IN DEUTSCHER SPRACHE:

Pfr. Ivica Komadina: Der Monat
November

ZEITGEIST: Lesestimmung

13-14

Vukovar, Škabrnja i brojna druga hrvatska mjesta postala su simbolom hrvatskog otpora i patnje tijekom Domovinskog rata.

Zahvalno sjećanje

Dana 18. studenoga 1991. godine Vukovar je pao u ruke okupatora, čiji su pripadnici počinili i masakr u Škabrnji. Tako su ta dva hrvatska mjesta postala simbolom hrvatskog otpora i patnje tijekom Domovinskog rata. Prigoda je posebno ove godine, na 20. obljetnicu sjećanja na tragediju Vukovara i Škabrnje, sa zahvalnošću se prisjetiti svih hrabrih ljudi koji su nesebično stali u obranu domovine i podnijeli žrtvu bez koje Hrvatske danas ne bi ni bilo. Blagdani Svih svetih i Dušnoga dana posebni su dani zahvalnosti za sve one koji su iz ljubavi prema Bogu, domovini i prema drugima činili dobro. I ne samo tijekom tih dana, već trajno bi se pritom trebala osjećati zahvalnost. Koliko je tijekom Domovinskog rata molitava izgovoreno, suza proliveno. A Vukovar, Škabrnja i brojna druga hrvatska mjesta svjedoče o otporu

hrvatskoga naroda velikosrpskoj agresiji.

U kojem će pravcu ići situacija u Hrvatskoj u sljedećem razdoblju, pokazat će i skori izbori za Hrvatski sabor, a svi oni koji žele u inozemstvu glasovati, moći će to učiniti u hrvatskim diplomatsko-konzularnim predstavništvima uz prethodnu registraciju najkasnije 14 dana prije dana određenog za održavanje izbora.

Da mlade Hrvatice i Hrvati u inozemstvu neprestano oduševljavaju, svjedoči i nedavno održana 14. smotra crkvenih zborova u Njemačkoj, na kojoj je nastupilo 12 zborova djece i mladih: iz Ludwigshafen a. Rh., Wiesbadena, Rüsselsheima, Mannheim, Esslingena, Mainza, Pforzheim-Bruchsala, Nürnberga, Main-Taunus/Hochtaunusa, Stuttgart-Zentruma, Frankfurt am Main i Sindelfingena. Na kraju, uvijek ostaje samo dobro i zavalnost!

Urednik

Iz delegatove Poruke

Mjesec studeni

Drage sestre i braćo!

Čini se da je mjesec studeni po svojim liturgijskim slavljenjima, blagdanima i spomendanima od svih mjeseca u godini nekako najraznolikiji, jer kao nijedan drugi mjesec, u sebi povezuje „nebesku i zemaljsku“ Crkvu. Tijekom crkvene godine studeni slovi kao mjesec sabranosti i spomendana. Prvog dana mjeseca studenoga Crkva slavi svetkovinu Svih svetih. Tog dana slavimo ne samo sve one muševce i žene koje je Crkva tijekom svoje duge povijesti službeno proglasila svetima i uzdigla na dostojanstvo oltara, nego i bezbrojne kršćane diljem svijeta koji su svojim uzornim vjerničkim životom svjedočili svoju vjeru i bili dobar primjer svojoj djeci, unučadima, susjedima, radnim kolegama. Koliko li ih je samo u našem hrvatskom narodu koji su kroz stoljeća trpili i patili „za krst časni i slobodu zlatnu“. Na svetkovinu Svih svetih se svima njima molimo i utječemo da nas svojim zagovorom jačaju na našem zemaljskom putu. Dan kasnije Crkva slavi Spomen svih vjernih mrtvih ili Dušni dan. Da

na 11. studenoga Crkva slavi blagdan sv. Martina, biskupa iz Toursa, koji je sin poganskih roditelja, rođen u Panoniji. Bio je rimski vojnički časnik, s 18 godina se dao krstiti. Za nas Hrvate je 14. studenoga poseban dan, jer tada naša Crkva slavi blagdan prvoga proglašenog hrvatskog sveca sv. Nikole Tavlića. U mjesecu studenom slavimo i blagdan bl. Gracija Kotoranina rođenog u Mulu u Boki Kotorskoj, koji je bio redovnik augustinac. Uz mnoge druge svece spomenimo još i sv. Katarinu Aleksandrijsku, mučenicu s kraja trećeg stoljeća, koju časte i mnogi Hrvati. Kroz stoljeća su naše majke i žene dobivale ime Kata ili Katarina u čast te svetice. Konačno, zadnja nedjelja crkvene godine, koja je u pravilu uvijek u studenom je svetkovina Krista Kralja. To je blagdan koji je okrenut Kristovom drugom, konačnom dolasku, kada će doći „suditi žive i mrtve“, kako molimo u vjerovanju. Mjesec studeni je prigoda da, napose našoj djeci i mladima, kroz razgovore o vjeri, kroz čitanja životopisa svetaca, zorno prikazemo neiscrpno bogatstvo Crkve.

Vlč. Ivica Komadina, delegat

Crkva dobila troje novih svetaca

Nedavno je Katolička Crkva dobila troje novih svetaca, dva Talijana i jednu Meksikanku.

I dok su proteklih dana sve oči svjetske javnosti uperene u Libiju, ubojstvo bivšega predsjednika Moarema Gadafija i nastojanje da se uspostavi nova, demokratska vlast, Katolička je Crkva dobila troje novih svetaca. Riječ je o dva Talijana i jednoj Meksikanki. Papa Benedikt XVI. svetima je 23. listopada po prohladnom, ali sunčanom jesenjem vremenu na Trgu sv. Petra u Rimu proglasio nadbiskupa Guida Mariu Confortija, svećenika Luigia Guanella i redovnicu Bonifaciju Rodríguez de Castro.

Sveta se Stolica nakon svrgavanja s vlasti i ubojstva Moamera Gadafija nada brzom prelasku na redovitu vlast i uspostavu demokratskoga poretka u Libiji. Međutim, apostolski je nuncij za Libiju nadbiskup Tommaso Caputo u malteškom Rabatu za njemačku katoličku agenciju KNA izjavio da se „čovjek ne može radovati zbog smrti nekog drugog čovjeka“. Pri tome je, jasno je, mislio na ubojstvo bivšega libijskoga predsjednika, te dodao: „Nadam se da će taj događaj dovesti do budućnosti u jedinstvu i miru.“ Katolička Crkva i dalje će raditi za Libiju, a posebno će nastaviti svoje socijalno-karitativno djelovanje u 16 bolnica i zdravstvenih ustanova. Takvo služenje „libijskoj braći i sestrana“ stanovnici te arapske zemlje jako cijene, a redovnice koje djeluju u Libiji nisu je napuštale ni za vrijeme najžešćih sukoba, te i dalje ostaju „na strani naroda“. Apostolski nuncij Caputo, koji ima sjedište na Malti, početkom je listopada otputovao u Libiju gdje je razgovarao sa sadašnjim predsjednikom vlade Mahmudom Jibrilom i članovima prijelaznoga Vijeća kako bi dao potporu demokratskom otvaranju libijskoga društva koje će štiti dostojanstvo svakog čovjeka.

Sveta Stolica 21. listopada objavila je i službeno priopćenje u kojemu izražava nadu u brzo pomirenje u Libiji, te poziva međunarodnu zajednicu da se velikodušno zauzme i po-

mogne toj arapskoj zemlji. U priopćenju se izražava nada da će libijski narod biti pošteđen daljnjega nasilja, patnje ali i osveta. Velika očekivanja polažu se u novu vlast, od koje Vatikan očekuje brzo uspostavljanje mira i izgradnju zemlje na temelju pravde i pravednosti. Sveta Stolica prijelazno Vijeće smatra legitimnim predstavnikom Libije, a smrću Moamera Gadafija završava „predugačka i tragična

dan kojim se svake godine želi dati novi zamah misijama. Upravo je ljubav prema drugima, prema bližnjima, vidljivi znak kojega kršćanin može pokazati da bi u svijetu svjedočio Božju ljubav. A troje novih svetaca dalo je da ih preobrazi Božja ljubav koja je obilježila sav njihov život.

Snagu je iz te ljubavi crpio novi svetac Guido Maria Conforti koji je unatoč očevom protivljenju postao svećenik. U sebi je osjećao snažnu potrebu da se ta ljubav naviješta drugima, pa je s jedva tridesetak godina već osnovao redovničku zajednicu potpuno posvećenu evangelizaciji pod zaštitom velikoga apostola Dalekog istoka sv. Franje Ksaverskoga. Nadbiskup Conforti, kojega je

Novi sveci: nadbiskup Guido Maria Conforti (1865–1931), redovnica Bonifacia Rodríguez de Castro (1837–1905) i svećenik Luigi Guanella (1842–1915)

faza krvave borbe za svrgavanje tvrdoga i ugnjetavačkog režima“. Dramatični događaji još jednom pokazuju kako visoku cijenu i koliko ljudske patnje „stoji“ kada ljudi žive pod režimom koji ne poštuje ljudsko dostojanstvo, nego misli samo na vlastitu moć. Vatikan jamči da će mala katolička zajednica u Libiji i dalje bezrezervno pomagati svim stanovnicima preko svojih socijalnih i karitativnih ustanova.

Ljubav je poseban znak

I dok se u nedalekoj Libiji ratuje, a Papa sve strane poziva na što brže i mirno rješenje sukoba, katolički su vjernici dobili tri nova uzora za vjernički život. U propovijedi na misi proglašenja svetima 23. listopada Benedikt XVI. vjernicima je govorio o krepostima i vrlinama nekadašnjeg nadbiskupa talijanske Parme, a ranije i Ravenne Guidu Mariji Confortiju koji je živio od 1865. do 1931, svećenika Luigia Guanella (1842. do 1915) i redovnice Bonifacije Rodríguez de Castro (1837. do 1905). Na početku propovijedi podsjetio je da je u nedjelju 23. listopada bio i Svjetski misijski

blaženim 1996. godine proglasio danas isto blaženi Ivan Pavao II., postao je nadbiskup Ravenne 1902., a kasnije i Parme. Osim velikoga pastoralnoga djelovanja u svojim biskupijama, na srcu su mu posebno bile misije. Zato je i osnovao zajednicu misionara ksaverijanaca – „Pobožno društvo svetoga Franje Ksaverskoga za inozemne misije“ – koja je 1899. godine u Kinu poslala svoja prva dva misionara. Danas u svijetu djeluje 930 članova muške i ženske zajednice u Africi, Americi i Aziji.

Talijanski svećenik Luigi Guanella utemeljitelj je Kongregacije službenika ljubavi i Instituta kćeri svete Marije od Providnosti, redovničke zajednice koja se brine za bolesne. Na čast oltara uzdigao ga je 1964. godine papa Pavao VI. Danas su njegove zajednice poznate kao „Djelo don Guanelle“ i osobito brinu za psihičke bolesnike. Samo u čast sv. Luigija Guanelle, čije socijalne ustanove djeluju u cijeloj Italiji i inozemstvu, u Rim je doputovalo više od 10 tisuća vjernika. Meksikanka Bonifacia Rodríguez de Castro utemeljiteljica je Reda služavki sv. Josipa, a blaženom je proglašena 2003. godine.

M. K.

U znaku Socijalnog tjedna

Na plenarnom zasjedanju HBK u Varaždinu je između ostaloga raspravljano o „slučaju Dajla“, o čemu su se biskupi oglasili priopćenjem.

Papa Benedikt XVI. imenovao je mons. Dražena Kutlešu, svećenika Mostarsko-duvanjske biskupije, i dosadašnjeg djelatnika Kongregacije za biskupe u Rimu, biskupom koadjutorom s posebnim ovlastima Požečke i pulske biskupije.

Plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije, pod predsjed-

Hrvatšoj u lipnju ove godine. Želimo na osobit način izraziti zahvalnost Svetomu Ocu zato što je 8. listopada 2011. primio predstavnike naše Biskupske konferencije, koji su mu željeli izravno obrazložiti spomenute okolnosti.“ Nadalje se u priopćenju ističe da s obzirom na višegodišnji spor koji se tiče „slučaja Dajla“, hrvatski bis-

Misa za nevino ubijene

Na Misijsku nedjelju, 23. listopada, varaždinski biskup Josip Mrzljak pohodio je hrvatske vjernike u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Mariboru u susjednoj Sloveniji s kojima je slavio misu za žrtve komunizma, a nakon mise na novom mariborskom groblju Dobrava, u blizini Tezanskog Gozda, najvećeg grobišta pripadnika hrvatskoga naroda izvan Hrvatske, sudjelovao je u prigodnom programu i predvodio molitvu u spomen na žrtve komunističkog sustava iz svibnja 1945. godine. Komemoracija i molitva održani su u blizini posebnoga groba u kojem su pokopane kosti žrtava iz 1945. kada su u Tezanskom gozdu jugoslavenske oružane sile pobile 15.000 do 20.000 vojnika nekadašnje Nezavisne države Hrvatske i civila, većinom hrvatske narodnosti, koji su sudjelovali na Križnom putu.

Hrvatski socijalni tjedan održan je od 21. do 23. listopada u Zagrebu. Inicijativa za pokretanje takvog skupa potekla je od mons. Vlade Košića. Tema socijalnog tjedna bila je „Kultura rada u Hrvatskoj“. Na skupu je sudjelovalo oko 300 sudionika, od čega šezdesetak predavača raznih struka iz cijele Hrvatske, koji su pod različitim vidovima razmatrali o zadanoj temi. Predstavljen je i konačni tekst završne deklaracije te je iznesen osvrt na skup. U deklaraciji se ističe važnost razvoja duhovnost rada, vraćajući radu njegov pravi smisao i vrijednost. Također je istaknut i razvoj poduzetništva koji počiva na tri jednostavna načela pravedan profit za vlasnike poduzeća/poduzetnike; pravedna plaća za radnike i pravedan porez za državu. Kako bi se riješio problem nezaposlenosti, između ostalog se ističe u deklaraciji, potrebno je djelovati u nekoliko smjerova: poticajima za zapošljavanje pridodati i poticaje za cjeloživotno obrazovanje radnika, medijski promovirati poslodavce koji zapošljavaju teško zaposlive skupine, povećati sredstva za mjere politike zapošljavanja te maksimalno se usredotočiti na korištenje sredstava EU u području zapošljavanja. **A.O.**

Snimka: IKA

Na kraju Socijalnog tjedna održana je konferencija za novinare na kojoj je govorio i sisački biskup mons. Vlado Košić (drugi zdesna)

njem đakovačko-osječkog nadbiskupa i predsjednika HBK Marina Srakića, održano je od 18. do 20. listopada u Svećeničkom domu Varaždinske biskupije u Varaždinu. Na zasjedanju su sudjelovali gosti: apostolski nuncij u RH mons. Mario Roberto Cassari, srijemski biskup Đuro Gašparović, izaslanik Biskupske konferencije BiH pomoćni banjolučki biskup Marko Semren i subotički biskup Ivan Penzes.

Na zasjedanju je između ostaloga raspravljano o „slučaju Dajla“ o čemu su se biskupi oglasili priopćenjem u svezi s povratom zemljišta talijanskim benediktincima. U priopćenju između ostaloga stoji: „Mi, biskupi Hrvatske biskupske konferencije, želimo istinski obnoviti očitovanje ljubavi, poštovanja, odanosti i poslušnosti Svetomu Ocu Benediku XVI., dok mu zahvaljujemo za pozornost koju je osobno već duže vrijeme posvetio pitanju koje se tiče događanja, vezanih uz odnose benediktinaca i župe Dajla. Ta su događanja postala prijetnjom da potamne dragocjene duhovne plodove Papina nezaboravnoga pastoralnog pohoda

kupi prepoznaju zasluge koje imaju oci benediktinci svojom redovničkom prisutnošću te pastoralnim i društvenim djelovanjem više od osamdeset godina u samostanu Dajla – kao zajednica ovisna o opatiji Praglja – služeći Božjemu narodu i u velikim teškoćama, i u zlostavljanjima, prije nego su osuđeni na prisilni rad, i prije konfiskacije svih njihovih dobara.

Mrežne stranice mladih Sisačke biskupije na adresi www.mladihb.hr donosit će sve informacije o Susretu hrvatske katoličke mladeži 5. i 6. svibnja 2012. godine u Sisku. Među narodni simpozij crkvenih pravnikâ okupio je 50 pravnih stručnjaka, među kojima je bilo i deset mladih žena. Skup je završio subotu 22. listopada okruglim stolom i raspravom o temi „Crkveni sudovi u hrvatskim okolnostima: aktualnosti, izazovi, perspektive“.

Prvi susret svih svećenika i vjeroučitelja Banjolučke biskupije koji je okupio oko 60 svećenika, redovnika i laika koji se bave školskom i župnom katehezom održan je 22. listopada.

LUDWIGSHAFEN A. RH.

Četrnaesta smotra crkvenih zborova

Na smotri je nastupilo dvanaest zborova djece i mladih iz hrvatskih katoličkih misija i zajednica u Njemačkoj.

Dvanaest zborova djece i mladih iz hrvatskih katoličkih misija (HKM) i zajednica (HKZ) u Njemačkoj nastupilo je u nedjelju 23. listopada na 14. smotri hrvatskih crkvenih zborova u Njemačkoj u crkvi Sv.

Hedwige u Ludwigshafenu a. Rh., u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog urada iz Frankfurta na Majni i HKZ Ludwigshafen a. Rh. Prije smotre služeno je misno slavlje koje je predvodio dušobrižnik u HKM Nürnberg o. Vitomir Zečević u zajedništvu s delegatom za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivicom Komadinom, domaćinom voditeljem HKZ Ludwigshafen a. Rh. fra Ljubom Sesarom, dušobrižnikom u HKM Frankfurt fra Ivanom Čikarom, dušobrižnikom u HKZ Stuttgart Centar fra Mijom Šabićem te uz asistenciju dakona biskupije

Speyer Danijela Ševe. Sve je na početku pozdravio o. Sesar koji je članovima zborova ujedno poželio uspješan nastup. Propovijedao je delegat vlč. Komadina koji je govorio o važnosti ljubavi, i to onoj Isusovskoj ljubavi prema Bogu i bližnjemu. „Crkva još od Drugoga vatikanskog sabora

pokušava naći poveznice između knjiga Svetoga pisma da bi još jače i djelotvornije pojasnila što to riječ Božja želi nama reći, napose u nedjeljnim euharistijskim slavljinama. Kad god se o ljubavi govori, kroz sve knjige Svetog

nova iz ljubavi prema njemu poziva sebi, pa i onda kada se taj narod okrene protiv Boga i s njim se zavadi“, kazao je potaknuvši djecu i mlade neka prihvate one darove koje im je Bog dao i neka ih dalje razvijaju. „U tome

Misno slavlje predvodio je o. Vitomir Zečević, a propovijedao je delegat vlč. Ivica Komadina

pisma, pa i u današnjem čitanju evanđelja, uvijek iznova Bog je onaj koji svojim primjerom pokazuje što je to ljubav. Bog je onaj koji sklapa savez sa svojim izabranim narodom. On je onaj koji taj narod, jer ga voli, izvodi iz zemlje egipatske. On je onaj koji čvrstom rukom taj narod uvijek iz-

se odražava ljubav koju nam Bog daruje, a vama je Bog dao dar lijepog pjevanja i sviranja, a s tim darovima možete obogatiti i druge“, kazao je delegat vlč. Komadina zahvalivši sudionicima smotre na tom vrijednom zauzimanju u svojim misijama i zajednicama. Tijekom mise pjevanje je predvodio domaći zbor pod vodstvom Alojzija Vešligaja.

Prije smotre prigodnu riječ uputio je domaći njemački župnik vlč. Josef Steiger. Kazao je kak je lijepo vidjeti toliko mladih ljudi koji pjevaju u svojim zajednicama. Zaželio im je uspješan nastup te je istaknuo dobru suradnju s hrvatskom zajednicom u Ludwigshafenu, koja se okuplja na misna slavlja u crkvi Sv. Hedwige. „Neću vas pozdraviti kao goste, već vi pripadate našim zajednicama, u kojima ste, vjerujem, našli dio svoje domovine. Još je jednom sve pozdravio o. Sesar. Okupljene je u ime Generalnog konzulata R. Hrvatske iz Frankfurta pozdravio konzul Damir Sabljak kazavši kako su mudrom odlukom Crkve u Hrvata u Njemačkoj uspostavljene

Mladi su pljeskom bodrili jedni druge

Predstavnicima zborova spomenice je uručio delegat vlč. Komadina, a cvijeće o. Sesar

katoličke misije čime je iseljenim Hrvatima pružena važna duhovna potpora. „Hrvatske katoličke misije su uz pastoralno djelovanje, doprinosile i doprinose očuvanju hrvatskoga jezika, kulture, nacionalne svijesti i zajedništva među Hrvatima u Njemačkoj i to osobito među mladima. Organizacija ove smotre jedna je od brojnih potvrda da Katolička Crkva u Hrvata nastavlja brinuti o budućnosti hrvatskoga nacionalnog bića, kao što je to stoljećima činila.“ Prije nego je uz prigodnu riječ otvorio smotru, delegat vlč. Komadina je pročitao prigodno pismo ravnatelja za dušobrižništvo Hrvata u inozemstvu fra Josipa Bebića u kojem je upućena čestitka svima okupljenima na smotri te je poželio još puno takvih glazbenih svečanosti duha.

Potom su po dvije skladbe doma-ćih i stranih autora izveli zborovi. Tako je zbor HKZ Ludwigshafen a. Rh. (vo-

Prigodnu riječ prije smotre uputili su: o. Sesar, vlč. Steiger i konzul Sabljak

ditelj zbora: Alojzije Vešligaj, glazbena pratnja: Filip i Katarina Ivković i Štefan Fabek) izveo skladbe „Ti mi svoju pjesmu daješ“ (I. Mikić, A. Vešligaj) i „Hvaljen budi, o Bože kralju naš“ (R. Holtz); zbor HKM Wiesbaden (voditeljica zbora: s. Aukšilija Milić, glazbena pratnja: Nikolina Dedić) skladbe „Daj nam svima Duha svog“ (I. Mikić; H. Werry) i „Svjetlo ljubavi“ (B. Delić; Š.

Marović); zbor HKM Rüsselsheim (voditeljica zbora: s. Estera Marijić, glazbena pratnja: Marko Sutton i Santal Drežnjak) „Isus, najljepše ime“ (N. Hearn) i „Mi želimo uzdići Isusa“ (Tradicionalna); zbor HKM Mannheim (voditeljica zbora: Magdalena Ferenčina) „Hvalospjev ljubavi“ (E. Kutleša) i „Oče, molimo te“; zbor HKZ Esslingen (voditelji zbora: Ivan Ivanković i Željko Galić, glazbena pratnja: Stjepan Sirovina i Marko Miškić) „Kruh“ (R. Dobronić; E. Kutleša) i „Dušo Kristova“ (E. Kutleša); zbor HKM Mainz (voditeljica zbora: s. Dionizija Tomas) „Pjevaj hvalu Kristu Bogu“ (A. Carter) i „Danak svaki Božjoj Majci“ (K. Kolb); zbor HKZ Pforzheim-Bruchsal (voditelj zbora Dominik Spajić) „On među nas je došao“ (I. Mikić, negro spiritual) i „Sva moja radost ti si, Gospode“, zbor HKM Nürnberg (voditelj zbora o. Vitomir Zečević, glazbena pratnja: o. Vitomir Zečević i Ivica Živković) „Bože sveti“ (J. Oršolić) i „Masline i vinogradi“ (Š. Š. Čorić); zbor HKM Main-Taunus/Hochtaunus (voditeljica zbora: s. Magdalena Višić, glazbena pratnja: Hrvoje Barnjak i Nikola Kruk) „Isuse Kriste“

Na kraju je priredjen zabavni program

(Nastavak na str. 9)

DVADESET GODINA SJEĆANJA NA ŽRTVU VUKOVARA I ŠKABRNJE

Zahvalno sjećanje na Vukovar

Prije dvadeset godina, grad Vukovar pao je u ruke okupatora, čiji su pripadnici počinili i brutalan masakr u Škabrnji.

Kobni 18. studenog 1991. godine ostat će vječno zapamćen u hrvatskoj povijesti. Tog dana je pao herojski grad Vukovar, događaj nakon kojeg se još uvijek vuku brojni repovi, ali i počinjen grozan masakr u Škabrnji.

Bitka za Vukovar smatra se najvećom i najkrvavijom bitkom u Domovinskom ratu. To je bila 87-dnevna opsada hrvatskog grada Vukovara od strane Jugoslavenske narodne armije, uz pomoć srpskih paravojnih snaga od kolovoza do studenog 1991. godine tijekom Domovinskog rata. Bitka je završena porazom lokalnog Zbora narodne garde, velikim razaranjem Vukovara i brojnim ubojstvima i progonom hrvatskog stanovništva.

Naime, 12. studenog 1991. godine, počeo je posljednji, odnosno četvrti organizirani pokušaj deblokade Vukovara. Napad na protivnika učvršćenog na crti Cerić – Henrikovci – Marinci i po dubini Bogdanovci, počeo je u večernjim satima. Slabost angažiranih snaga, od koje se neke nisu ni pojavile na bojišnici, a neke samovoljno udaljile, osudio je pokušaj u početku na neuspjeh, pa je od zamisli uspjelo pomicanje snaga iz Nuštra prema Marincima pod vrlo teškim uvjetima djelovanja neprijatelja sa zemlje i iz zraka. Za nastavak napada nije bilo snaga jer raspoložive snage nisu bile dovoljno za proboj.

Kako je pao Vukovar?

Toga dana u Vukovaru su napadani punktovi obrane ceste Vukovar – Borovo Naselje i silos na Dunavu. Nakon cjelodnevnih tenkovsko – pješćakih borbi, cesta još nije pala. Sljedeći dan, šest tenkova se konačno probilo do Priljeva i tenkovskom palj-

bom natjeralo hrvatske branitelje sa silosa dolje. Tada je pala komunikacija na relaciji Vukovar – Borovo Naselje i pad grada je postao izvjestan. Dio branitelja povukao se u Vukovar, a dio u Borovo Naselje.

Škabrnjani nisu pružali nikakav otpor, a ubojice su nastavile sa svojim brutalnim činom.

Sutradan, Proleterska gardijska mehanizirana divizija JNA je s 3. proleterskom gardijskom mehaniziranom brigadom iznenadnim napadom uz jaku topničku

Spomenik s imenima žrtava pokolja u Škabrnji

Najveći organizirani i masovni zločin dogodio se nad ranjenicima iz bolnice u Vukovaru i braniteljima te civilima kojih je 200 identificirano iz masovne grobnice na Ovčari. Obzirom kako s područja istočne Slavonije, uglavnom iz Vukovara do danas još nije nađeno oko 500 osoba, vrlo je vjerojatno kako u okolici postoje neotkrivene grobnice.

i zrakoplovnu potporu potisnula snaga lokalne 131. brigade HV-a, koje su u neredu odstupile i zauzela sela Lipovce, Apševce i Podgrađe. Zbog prodora mehaniziranih snaga JNA pripadnici 131. brigade HV-a srušili su most na rijeci Savi kod Gunje zbog mogućnosti napada iz Bosne i Hercegovine.

Dana 16. studenog, pali su Niševci, a 17. studenog 1991. godine, Vukovar su napustili ljudi s na čelu sa Brankom Borkovićem, poznatijim kao Mladi Jastrebovi. Skupine pripadnika obrane Vukovara koje su uspjele proći kroz protivnički raspored nastavile su s dolaskom noću 17. i 18. studenog. Svaki organizirani otpor grada Vuko-

vara i Borovog Naselja prestao je 20. studenog 1991. godine.

Najveći organizirani i masovni zločin dogodio se nad ranjenicima iz bolnice u Vukovaru i braniteljima te civilima kojih je 200 identificirano iz masovne grobnice na Ovčari. Obzirom kako s područja istočne Slavonije, uglavnom iz Vukovara do danas još nije nađeno oko 500 osoba, vrlo je vjerojatno kako u okolici postoje neotkrivene grobnice.

Unatoč činjenici kako je bitka bila značajan i simbolički gubitak za Hrvatsku, koja nije povratila kontrolu nad gradom do 1998. godine, to je, također, bila pobjeda, koja je koštala JNA i pomogla da Hrvatska dobije međunarodnu potporu za svoju neovisnost. Budući da je smatrana kao ključni trenutak u tijeku Domovinskog rata, to je „Pirova pobjeda“ Jugoslavenske narodne armije nad hrvatskim braniteljima Vukovara.

Iako s manjim brojem žrtava, masakr u Škabrnji također nikad nije pao u zaborav.

U ponedjeljak, 18. studenoga 1991., započela je žestoka paljba po Škabrnju. Žene, djeca i starci pobjegli su u podrum kako bi spasili vlastite živote. Nekoliko sati nije bilo nikakvih informacija. Potom su nekako do Zadra stigli rijetki preživjeli.

Škabrnju

Ni Škabrnja nije zaboravljena

Postrojbe bivše JNA, zajedno s pripadnicima vojnih i paravojnih srpskih odmetničkih postrojbi, krenuli su iz smjera Biljana i Zemunika Gornjeg te ušli tog kobnog ponedjeljka u selo te uništili stambene, sakralne i gospodarske objekte Škabrnje, jednoga od dotad najbogatijih sela Ravnih kotara. No, nije se stalo samo na uništavanju objekata. Krenulo se potom u napad na žene, djecu i starce.

Konačni pad Vukovara, popraćen je paljenjem zastava Republike Hrvatske, koje su se nalazile u gradu.

Iako Škabrnjani nisu pružali nikakav otpor, ubojice su nastavile sa svojim brutalnim činom. Tijekom prvog

dana, poginula su 43 civila i 15 branitelja. Sredstva se nisu birala. Civili su ubijani iz neposredne blizine hicima iz vatrenog oružja, ali i tupim predmetima, udarcima po glavi i hladnim oružjem. Pojedine osobe su pred smrt mučene i masakrirane, a neke su pregažene tenkom. Sveukupno je poginulo 85 Škabrnjana, a mjesto je potpuno spaljeno i uništen.

Spomenik na Ovčari djelo je Slavomira Drinkovića, akademskog kipara iz Zagreba. Na crnom obelisku provlači se raspuklina u obliku križa u čijem se središnjem dijelu nazire silueta ranjene golubice bez glave, simbolom svih masovnih grobnica u Hrvatskoj.

<http://dalje.com/A.P.>; Snimke: A. Polegubić; <http://hr.wikipedia.org>

14. SMOTRA ZBOROVA

(Nastavak sa str. 7)

(M. Martinjak) i „Kristova djeca“ (S. Grgat); zbor HKZ Stuttgart-Zentrum (voditeljica: Marija Žulj, pratnja: Mile Herceg i Ante Jeleč) „O ljubavi ja pjevam“ (D. Topic) i „On dolazi da spasi vas“ (B. Fitts & G. Sadler), zbor HKM Frankfurt „Slavimo Te“ (I. Peran) i „Pod slikom Madone“ (M. Martinjak) dok je zbor HKZ Sindelfingen (voditeljica zbora s. Bernardeta Tomić) izveo skladbe „Moja te duša traži“ (I. Šutalo) i „Pristupite vjerni“ (A. Klobučar).

Delegat vlč. Komadinom je nakon smotre predstavnicima zborova uručio

Za okrepju se pobrinula skupina vrijednih ljudi. Na slici s delegatom vlč. Komadinom.

spomenice, a o. Sesar cvijeće. Na kraju je delegat zahvalio o. Sesaru i Alojziju Vešligaju, kao i svima koji su dali doprinos da smotra tako dobro uspije. Program je vodila Jadranka Čelik Škugor, voditeljica na Radio Sinshine Live iz Mannheima.

Nakon smotre za sve je priređen domjenak, a tijekom zabavnog programa nastupila je skupina „Vagabundo“ iz Ludwigshafena.

Tekst i snimke: Adolf Polegubić

Djeca i mladi su pjesmom i molitvom sudjelovali u misnom slavlju

HKM MÜLHEIM A.D. RUHR I DUISBURG

Četrdeseta obljetnica misija

HKM sv. Leopolda Bogdana Mandića u Mülheimu a.d. Ruhr (Oberhausen, Bottrop) i HKM bl. kardinala Alojzija Stepinca u Duisburgu službeno su osnovane 1. siječnja 1971.

Misno slavlje predvodio je provincijal fra Ivan Paponja

U nedjelju 9. listopada misnim slavljem u crkvi Sv. Josipa u središtu Duisburga proslavljena je 40. obljetnica hrvatskih katoličkih misija (HKM) Duisburg i Mülheim a. d. Ruhr (Oberhausen i Bottrop). Na početku misnog slavlja sve je pozdravio njihov voditelj fra Vidan Mišković.

„Život hrvatskog čovjeka u tuđini bio bi znatno teži da nije bilo hrvatskih katoličkih misija koje su tijekom desetljeća služile kao mjesto okupljanja, obnavljanja vjere, običaja i tradicije hrvatskog jezika. Za to veliku zahvalnost dugujemo Katoličkoj Crkvi u Njemačkoj koja nas je ne samo primila kao braću i sestre u vjeri, nego nam je omogućila da svoju vjeru prakticiramo i slavimo Boga na svom materinskom jeziku. Nama svećenicima i vjernicima dane su na raspolaganje crkve i drugi pastoralni prostori, kako bismo mogli slaviti misna slavlja i druge kulturne događaje“, kazao je o. Mišković upućujući domaćoj Crkvi riječi zahvale. „Kroz naš pastoralni rad tijekom ovih četrdeset godina stvaralo se zajedništvo i utvrđivao se identitet hrvatskog čovjeka na ovim prostorima, koji je postao prepoznatljiv i našim domaćinima. Zahvaljujući dobroj suradnji, Nijemci nas sada bolje poznaju i cijene kao narod vje-

re, kulture i uljudbe, kao narod spreman za suživot i suradnju. Hoćemo li i dalje biti prepoznatljivi, to ovisi o svima nama. Ovisi i o tome kakve će bi-

Život hrvatskog čovjeka u tuđini bio bi znatno teži da nije bilo hrvatskih katoličkih misija koje su tijekom desetljeća služile kao mjesto okupljanja, obnavljanja vjere, običaja i tradicije hrvatskog jezika.

ti naše obitelji jer obitelj je temeljna stanica svakog društva. Kroz ovih četrdeset godina nije uvijek išlo sve glatko. Povijest nosi sa sobom i dobro i zlo, rast i pad. Sve je to dio povijesti jedne župe. Da bi župna zajednica mogla rasti, treba se u nju neprestano ulagati ljudska snaga, svećeničko djelovanje i Kristova milost. Bez toga ona ne bi mogla opstati“, kazao je o. Mišković koji je potaknuo vjernike neka i dalje budu vjerni svojim korijenima.

Misno slavlje predvodio je propovijedao provincijal franjevac trećoredac iz Zagreba fra Ivan Paponja. Uz fra Vidana koncelebrirali su vodi-

telj HKM Bochum i Gelsenkirchen vlč. Vinko Delinac i hrvatski svećenik na njemačkoj župi u Oberhausenu vlč. Marko Bralić.

Provincijal o. Paponja je kazao kako su hrvatske katoličke misije bile važne spona u očuvanju vjere, kulture i baštine Hrvata, koji su se raselili na sve četiri strane svijeta, zahvalivši vjernicima, ali i članovima svoje provincije koji su misije vodili tijekom desetljeća. Posebnu zahvalnost izrekao je vjernicima za svesrdnu pomoć tijekom Domovinskog rata te je sve potaknuo na zajedništvo. Tijekom misnog slavlja pjevala je klapa Hrvatske ratne mornarice „Sv. Juraj“. Mladi tih misija, koji se okupljaju u folklornim skupinama „Aurora“ iz Mülheim a. d. Ruhr i „Adria“ iz Duisburga, bili su sudionici tog slavlja i to kao pjevači, čitači i prinositelji darova. Također je veliki broj ministranata bio oko oltara. Misnom slavlju pribivao je i generalni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske iz Düsseldorfa Vjekoslav Križanec sa suradnicima, koji se na početku domjenka u dvorani obratio okupljenima dirljivim i toplim riječima te je uputio čestitku za 40. obljetnicu misija.

Misnom slavlju pribivalo je oko 300 vjernika. Nakon misnog slavlja

Sve je oduševio
nastup klape HRM
„Sv. Juraj“

Izrađen je i prigodni pano koji je postavljen ispred oltara

priredjen je domjenak za sve goste kojeg su pripremili članovi župnih vijeća iz obe misije. Nakon tjelesne okrepe, još je jednom nastupila klapa „Sv. Juraj“, a tijekom cijele proslave u dvorani je svirao misijski sastav „Band Banko“ uz pratnju fra Ive Živkovića, pjevača „amatera“.

HKM sv. Leopolda Bogdana Mandića u Mülheimu a.d. Ruhr (Oberhausen, Bottrop) i HKM bl. kardinala Alojzija Stepinca u Duisburgu službeno su osnovane 1. siječnja 1971., a svaka broji po 1500 vjernika. Od 1971. godine na području Mülheima, Duisburga i Oberhausena pastoralno je djelovao o. Đuro Lulić. Naslijedio ga je 1973. o. Ivan Koščak. Godine 1974. ta velika misija je podijeljena na dvije

misije: Duisburg-Mülheim i Oberhausen-Bottrop. O. Koščak je dalje djelovao u HKM Duisburg-Mülheim, a o. Stjepan Mikulan u HKM Oberhausen-Bottrop, kojega 1974. zamjenjuje o. Vojmir Sikirić. Od početka 1978. Duisburg postaje samostalna misija koju vodi o. Josip Mazić, a od te godine i Mülheim (Oberhausen i Bottrop) djeluju u sklopu samostalne misije pod vodstvom o. Ivana Milanovića. Od 1982. u Duisburgu djeluje o. Marko Vrgoč, a u Mülheimu o. Josip Vrdoljak. Od 1989. do 2005. u Mülheimu je voditelj misije o. Bernard Rubinić, a u Duisburgu o. Stjepan Mikulan. Od 1. kolovoza 2005. voditeljem obje misije postaje sadašnji župnik o. V. dan Mišković.

V.M.

Misnom slavlju
pribivao je
i generalni
konzul
Vjekoslav
Križanec
sa suradnicima

Piše:
dr. Ivica
Žižić

Umjetnost i ljepota vjere

Umjetnici su svećenici ljepote, a vjernici – dionici općeg svećeništva – umjetnici svetoga.

Uz toliko problema koji opterećuju život današnjih ljudi, čini se da je pitanje ljepote sporedno. Ali to zacijelo nije tako. Upravo unatoč tolikim svjetskim i lokalnim problemima, ljepota postaje sve važnije pitanje čovjekove humanosti. Tako aktualne postaju riječi velikog ruskog književnika Dostojevskoga – ljepota će spasiti svijet. Već na prvi pogled na našu kulturu vidjet ćemo da su estetske vrijednosti došle u prvi plan, da se predlažu kao „spasiteljske“. Lijepo ima svoju moć na svim područjima osobnog i društvenog života. Ono nije samo odlučujuće u svijetu reklame i mode, nego i u politici i znatnosti, pa i u religiji na sebi svojstven način. No, ljepota je dvoznačna: ona je u isti mah neodoljiva i sporedna, bitna i ornamentalna. Danas je ljepota također subjektivna. Čuli smo izreku da se „o ljepoti ne raspravlja“, jer svatko ima svoje vlastito „viđenje ljepote“. Tako dolazimo i do zaključka da je ljepota danas pluralna: kriteriji lijepoga ovise o pojedincu i osobnim ukusima. A njih je zacijelo mnogo i oni mogu postati razlog za nesuglasice. Ipak, postoje situacije kada ljepota iskazuje svoju neobičnu moć, a da nije niti subjektivna niti pluralna, niti površna, nego naprotiv univerzalna, jedinstvena i cjelovita. U dodiru sa svetom ljepota preobražava čovjekovo lice. Ljepota tada postaje put vjere.

Turizam, sveto i lijepo

Posjet velikim europskim pa i svjetskim turističkim destinacijama podrazumijeva upoznavanje povijesnih spomenika i mjesta od značaja za identitet tog mjesta i naroda. U to svakako spada i posjet crkvama, katedralama, svetišlima, jer su oni neizostavni iz vjerske i nacionalne memorije. Danas su poznate europske katedrale prepune turista – tražitelja lijepoga ili „lijepih atrakcija“, znatizeljnika sa fotoaparatom željnih „čuti“, „vidjeti“ i „zabilježiti slikom“ svoj posjet tom mjestu. Netko će pesimistično reći da su crkve postale „muzeji“ slavnog, ali minolog vijeka u kojima da-

nas ljudi ne uzdižu ruke na molitvu i slavlje, nego samo na fotografiranje. Svejedno, svojom umjetnošću crkve „ne šute“, a najobičniji turistički obilazak pokazuje se „estetskom praksom“, koja susreće lijepo u okrilju svetoga. Ljepota je duboko utisnuta u život vjere. To svjedočanstvo vidi se u temeljima zajedničke baštine kršćanske kulture. Kao što je život vjere nezamisliv bez umjetnosti, tako je i kultura nezamisliva bez vjere koju je tu umjetnost stoljećima njegovala i promicala.

Kada se sveto i lijepo susretne, ono prerasta u mjesto predokusa „novoga neba i zemlje“, u gestu vjere u kojoj se iznova živi istina Bogoljudskoga zajedništva.

Umjetnost svjedoči o aktualnosti vjere, o njezinoj životnosti i nesebičnosti da svim ljudima daruje okrilje svetoga u kojem će moći obnoviti svoje ljudsko lice, a život učiniti otvorenim za Boga. Naposljetku, valja se upitati: Vidi li se ljepota kroz fotografski aparat? Može li površno zahvatiti svu veličinu svetoga i lijepoga? Je li potrebno u našim turističkim obilascima ići onkraj atrakcija i pogledati dublje, osjetiti životnu limfu ovog otajstvenoga toka koji stoljećima struji i dopire do nas, koji nas želi uvesti u jedinstveni ritam vjere?

Umjetnost u životu vjere

Zašto umjetnost traga za svetom, a sveto za umjetnošću? Zašto vjera i umjetnost stoljećima prebivaju jedna u drugoj? Sve do modernoga doba, Crkva je bila gotovo isključivo žarište umjetnosti i to ne zato jer je ona mogla financirati umjetnička djela, nego zato jer je vlastito mjesto umjetnosti bila upravo vjera. To ne znači da je umjetnost bila ograničena vjerom – jer postoje toliki drugi oblici umjetnosti

koji nisu niti liturgijski niti religijski – nego je umjetnost konstantno pronicala, izražavala i stvarala prostora fascinantnom iskustvu svetoga. U novije doba, umjetnost se odvojila od tog povijesnog poziva i prestala baviti 'vjerskim temama', dok su crkve ostale prepuštene svojoj povijesnoj baštini. No, ta emancipacija umjetnosti nije bila dugoga vijeka. Danas se ponovno osjeća buđenje interesa za sveto, a umjetnici iznova otkrivaju velike teme vjere. Velike su poteškoće koje prate to otkriće, ali ohrabruje činjenica ponovnog plodnog susreta umjetnosti i vjere.

Očima vjere

Sveta umjetnost nas uči gledati i slušati, osjećati na obzoru Božjeg Otajstva. Ona nema za cilj pobuditi poneki površni osjećaj, nego naprotiv „iznenaditi“ svojom plemenitošću, „otvarati“ svojom veličinom i trajno držati čovjekovu osjetnost otvorenom Božjoj ljepoti. Veličina svete umjetnosti ovisi upravo o sposobnosti da bude prostor kušanja ljepote obznanjene u dobroti svega stvorenja, te posebno očitovane u Kristovom licu, u njegovim spasenjskim riječima i gestama. Privlačnost svete umjetnosti ne ovisi niti od vanjskog sjaja niti od osobnih ukusa. Ona proizlazi iz istine da je Bog postao čovjekom i da je ostao trajno vidljiv očima vjere. Liturgijska umjetnost, slaveći Kristovo Otajstvo, pripovijeda, naviješta i unosi u ljepotu vjere. Ona nas stavlja u doticaj, u gledanje i slušanje Riječi koja je Tijelom postala i koja nastavlja prebivati među nama po svakome sakramentalnome slavlju Crkve. Umjetnost tu nije „atrakcija“. Ona je živo žarište vjere, jer oblikuje naš nazor na svijet, a naše življenje čini cjelovitijim i osjetljivijim za Boga. Umjetnici su doista svećenici ljepote, ali vjernici – dionici općeg svećeništva – umjetnici svetoga. Kada se sveto i lijepo susretne, ono prerasta u mjesto predokusa „novoga neba i zemlje“, u gestu vjere u kojoj se iznova živi istina Bogoljudskoga zajedništva. ■

Der Monat November

Wegen seiner liturgischen Feste und Gedenktage ist der Monat November reicher an Vielfalt als die übrigen Monate des Jahres. Der November verbindet in sich die „himmlische und irdische“ Kirche. Im Kirchenjahr gilt der November als Monat der Besinnung und des Gedenkens.

Die kroatische Bezeichnung für November ist „studeni“ und bedeutet „der Kalte“. Diese Ableitung ist der kroatischen Sprache eigen. Die Bezeichnung November entstammt dem lateinischen Wort novem (neun), da dieser Monat der neunte des römischen Kalenders war. Obwohl bereits im Jahre 153. vor Christus der Jahresanfang um zwei Monate vorverlegt wurde, behielt der November seinen Namen. Alte deutsche Namen für den November sind Windmond – eingeführt von Karl dem Großen im 8. Jahrhundert – Wintermonat und Nebelungen. In den Niederlanden wurde der November auch Schlachtmond oder Schlachtermont genannt, da zu dieser Zeit das Einschlagen der Schweine üblich war. Interessant sind jedoch nicht nur die verschiedenen Namensgebungen für den November; vielmehr sind es die zahlreichen liturgischen Feste, die den November in der katholischen Tradition ansprechend und faszinierend machen.

Am ersten Novembertag feiert die Kirche das Hochfest Allerheiligen. An diesem Tag wird nicht allein der Frauen und Männer gedacht, die von der Kirche offiziell heiliggesprochen und zur „Ehre der Altäre“ erhoben wurden, sondern ebenso der unzähligen Christen weltweit, die durch ihr beispielhaftes Leben im Glauben ein gutes Vorbild für ihre Mitmenschen waren. Viele solche Menschen, die durch die Jahrhunderte Leid und Unterdrückung erdulden mussten, gab es auch im kroatischen Volk. Wir glauben daran, dass alle diese Menschen bereits am ewigen Leben teilhaben und Gott „von Angesicht zu Angesicht“ schauen. Gerade am Hochfest Allerheiligen bitten wir um ihre Fürsprache für Kraft und Stärkung auf unserem irdischen Lebensweg. So heißt es in der Präfation dieses Hochfestes: „Heute schauen wir deine heilige Stadt, unsere Heimat, das himmlische Jerusalem. Dort loben dich auf ewig die verherrlichten

Glieder der Kirche, unsere Brüder und Schwestern, die schon zur Vollendung gelangt sind. Dorthin pilgern auch wir im Glauben, ermutigt durch ihre Fürsprache und ihr Beispiel...“

Am Tag nach Allerheiligen begeht die Kirche den Allerseelentag. An dem Tag wird in Gebeten aller Menschen gedacht, die im Herrn entschlafen sind. Die zentrale Botschaft von Allerheiligen und Allerseelen ist der Glaube an die Auferstehung und das Vertrauen in Gottes unermessliche Gnade gegenüber allen Verstorbenen. Am 11. November feiert die Kirche das Fest des Heiligen Martin, Bischof von Tours. Martin von Tours wurde in Pan-

nonien (im heutigen Ungarn) als Sohn heidnischer Eltern geboren. Zunächst schlug er eine Militärlaufbahn ein und wurde römischer Gardeoffizier. Mit achtzehn Jahren erhielt er die Taufe. Später quittierte er seinen militärischen Dienst, wurde Mönch und schließlich Bischof von Ligugé in Frankreich. Die uns geläufigste Geschichte aus dem Leben dieses Heiligen ist die der Mantelteilung: Martinus hat bei bitterer Kälte seinen Soldatenmantel mit einem frierenden Bettler geteilt. Für die Kinder ist dieser Festtag ein besonderes Ereignis, denn am Vorabend oder am Tag des Festes selbst feiern sie hierzulande den Hl. Martin mit einem besonderen Brauch: in Lichterprozessionen mit leuchtenden Laternen folgen dem sie Hl. Martin, der seinen Mantel mit dem armen Bettler teilt. Für Kroaten ist der 14. November ein besonderer Tag, denn an diesem Tag gedenkt die kroatische Kirche des Hl. Nikola Tave-

lić. Er ist der erste kanonisierte kroatische Heilige. Der in Šibenik geborene Franziskaner begann sein pastorales Wirken zunächst in Bosnien und reiste dann ins Heilige Land. Wegen seiner Verkündigung des christlichen Glaubens erlitt er dort zusammen mit seinen drei Franziskaner-Mitbrüdern den Märtyrertod.

Mehrere kroatische katholische Gemeinden und Missionen hierzulande haben den Hl. Nikola Tavelić zu ihrem Schutzpatron erwählt. Im November wird ebenfalls des seligen Gracija von Kotor gedacht. Er wurde in Kotor geboren und war ein Augustinermonch. Er lebte und wirkte in der zweiten Hälfte des 15. Jahrhunderts. Am 10. Januar 1810 wurde sein Leichnam in seinen Geburtsort Kotor überführt. Neben den vielen anderen Heiligen ist noch die Hl. Katharina von Alexandrien zu erwähnen. Sie ist eine Märtyrerin aus der zweiten Hälfte des dritten Jahrhunderts und wird von vielen Kroaten verehrt. Zu Ehren dieser Heiligen wurden durch die Jahrhunderte viele Frauen auf den Namen „Kata“ oder „Katarina“ getauft. Am letzte Sonntag im Kirchenjahr, der in der Regel auch der letzte Sonntag im November ist, begehen wir das Hochfest vom Königtum Christi – das Christkönigsfest. An diesem Sonntag feiert die Kirche Christus als König der Schöpfung und als gerechten Richter der Menschheit. Im Fokus dieses Festes steht Christi zweite und endliche Ankunft – wie es im Glaubensbekenntnis kundgetan wird: „Er wird kommen zu richten die Lebenden und die Toten“. Ende November schließt sich dann der Kreis der kirchlichen Hochfeste, die mit Allerheiligen begonnen haben und mit dem Christkönigsfest enden. Im theologischen Sinne bildet dies die Einheit der Kirche in Christus.

So bietet der Monat November eine gute Gelegenheit, auch Kinder und Jugendliche in Glaubenthemen oder in Geschichten über das Leben von Heiligen einzubeziehen und ihnen so den unerschöpflichen Reichtum der Kirche anschaulich zu machen. Solche Gespräche können inspirierend sein und sie neugierig auf Inhalte machen, die es neben der in der angesagten digitalen und virtuellen Welt auch zu entdecken gibt.

Pfr. Ivica Komadina, Delegat

Lesestimmung

Das erste Buch, das ich in meinem Leben gelesen habe, ist mir bis heute in guter und wunderschöner Erinnerung geblieben. Dieses, mein erstes Buch, war ein Märchenbuch der Brüder Grimm, geschrieben in deutscher Sprache – ein Weihnachtsgeschenk von einer netten deutschen Familie, mit der meine Eltern zu jener Zeit gut befreundet waren.

Viele Jahre sind seit Rotkäppchen, Aschenputtel und Dornröschen vergangen und viele Bücher sind in all dieser Zeit durch meine Hände gewandert. Und heute, im Zeitalter von Multimedia, ziehe ich das Buch anderen Medien vor, greife in einer stillen Minute nach dem passenden Lesestück, verlasse das Hier und jetzt und tauche ab in eine andere Welt. Ob große Literatur, ein kunstvolles Gedicht, ein kenntnisreiches Sachbuch oder aber auch der Heftroman vom Kiosk, ein Buch ist wie ein Tor, das aus dem Alltag herausführt. Denn es beschenkt und belehrt zugleich, es be-

ruhigt, tröstet oder verführt, es beantwortet oder stellt neue Fragen, weckt Neugierde oder Einsicht.

Leider wird das Bücherlesen in unserer schnelllebigen und lauten Zeit gern von Fernsehen und anderen Medien verdrängt. Auch für das Vorlesen bleibt selten die nötige Zeit und Muße. Doch Lesen ist eine durchaus wertvolle „Freizeitbeschäftigung“. Lesen

Winterzeit ist Lesezeit

bedeutet, das eigene Ich buchstabieren lernen, denn jeder liest das, was für seine eigene Person wichtig und

notwendig ist. Das unterstreicht auch die Etymologie des Wortes selbst: „Lesen“ kommt von (lat.) „legere“ und bedeutet „sammeln“, „aufheben“. In den Wörtern „Weinlese“, „Ährenlese“, „Auslese“ ist diese Bedeutung bis heute erhalten. Und „Erlesenes“ ist das besonders Ausgewählte, das sich von anderen abhebt. Wer liest, sammelt, hebt auf, was für die eigene Person wichtig und bedeutend ist. Lesen bildet den Menschen – im wahrsten Sinne des Wortes.

Besonders wichtig finde ich es, Kinder so früh wie möglich für das Lesen bzw. für Bücher zu begeistern. Selbst Kinderärzte empfehlen Eltern immer wieder, ihren Kindern täglich aus einem Buch vorzulesen. Und Kinder lieben Geschichten!

Winterzeit ist Lesezeit. Die vor uns liegende Adventszeit verlockt an einem verregneten oder verschneiten Sonntagnachmittag oder an langen und gemütlichen Winterabenden zum Schmökern und zum Lesen. Nutzen wir diese besondere Stimmung, in Stille ein Buch zu lesen oder unseren Kindern laut vorzulesen. Vielleicht eine Weihnachtsgeschichte?

Antonia Tomljanović-Brkić

TRIER

Willkommen bei der Heilig-Rock-Wallfahrt 2012!

Die Planungen für die Heilig-Rock-Wallfahrt vom 13. April bis 13. Mai 2012 laufen auf Hochtouren. Einige Hundert Menschen bemühen sich derzeit in Arbeitsgruppen um die inhaltliche und organisatorische Gestaltung. Hilfreiche Kooperationen entstehen. Mindestens genau so wichtig ist die geistliche / spirituelle Vorbereitung.

Das Jahr der geistlichen Vorbereitung hat am Heilig-Rock-Fest (6. Mai) begonnen. Im Vorbereitungsjahr laden wir alle Menschen besonders ein, der christlichen Kernbotschaft von der „Erlösung“ in ihrem eigenen Leben nachzuspüren.

Wir freuen uns, wenn möglichst viele beim Vorbereitungsjahr und bei der Wallfahrt mitmachen. Wir hoffen, bei möglichst vielen Menschen die Vorfriede und Begeisterung wecken zu können, mit der wir schon heute der Heilig-Rock-Wallfahrt „entgegenfiebert“.

<http://www.heilig-rock-wallfahrt.de/>

TÜBINGEN

Proslavljen dan zajednice

U nedjelju 2. listopada Hrvatska katolička zajednica u Tübingenu, koju vodi vlč. Ante Kutleša, proslavila je svog nebeskog zaštitnika sv. Vinka Paulskog. Misno slavlje u crkvi Sv. Ivana Apostola predvodio je vlč. Josip Pavlović, voditelj Hrvatske katoličke zajednice Tuttlingen, uz sudjelovanje vlč. Kutleše i vlč. Ivica Zrno, a pjevao je misijski zbor koji vodi s. Mirjam Laco. U propovjedi je vlč. Pavlović rekao kako je sv. Vinko Paulski sa svetom Luisom prije više od 350 godina odigrao važnu ulogu u povijesti Katoličke Crkve osnovavši udrugu misionara lazarista, sestara milosrdnica Božje ljubavi kojem redu pripadaju i hrvatske časne sestre, koje rade kao medicinske sestre u Tübingenu. Na kraju mise njemački župnik vlč. dr. Alois Christ čestitao je svim vjernicima zajednice svog nebeskog zaštitnika. Tog dana sv. mise u Reutlingenu i Metzingenu predvodio je također vlč. Pavlović. Nakon mise u dvorani Bachgasse časne sestre prikazale su film o životu i djelu sv. Vinka. Nakon filma nastavljeno je druženje uz bogati domjenak do kasno u noć. **Ante Kekez**

ZAGREB

Sjednica Vijeća za hrvatsku inozemnu pastvu

U Zagrebu je 19. listopada u novoj zgradi HBK u Zagrebu održana jesenska sjednica Vijeća za hrvatsku inozemnu pastvu pod predsjedanjem mons. dr. Pere Sudara, predsjednika Vijeća Hrvatske biskupske konferencije (HBK) i Biskupske konferencije BiH za hrvatsku inozemnu pastvu. Biskup Sudar je u ime cijelog hrvatskog episkopata pozdravio članove Vijeća – pristigle sa svih strana svijeta. Delegati su podnijeli izvješće o aktualnom stanju u misijama na svome delegatskom području. Opći je zaključak da su „katoličke misije pravi Božji dar za raseljeni hrvatski narod te da se mnogo dobrog događa u njima“. Osjeća manjak svećenika i pastoralnog osoblja, a aktivni su svećenici u inozemnom pastoralu sve sta-

rije životne dobi. Biskup Sudar izvijestio je da većina hrvatskih biskupa, kao i redovnički poglavari i poglavarice, podržavaju rad inozemne pastve uz obećanje da će se brinuti za sve hrvatske misije što bolje budu mogli prema svojim mogućnostima. Raspravljalo se i o poželjnom profilu kandidata za službu u inozemnoj pastvi, imajući u vidu da sve inozemne biskupije nedavno traže potvrdu o doličnom ponašanju, osobnosti i duhovnosti kandidata. Svećenik-kandidat za inozemnu pastvu mora znati jezik zemlje u koju dolazi. U planu Ureda za inozemnu pastvu, na čelu s ravnateljem fra Josipom Bebićem, objavljivanje je brošure, u koju bi bile uvrštene sve hrvatske misije diljem svijeta, a koja bi upoznala katolike gdje se

sve u svijetu slavi sv. misa na hrvatskome jeziku, pod pretpostavkom da se zbog različitih vremenskih zona u kojima djeluju naše misije, misa na hrvatskome slavi svakog sata, odnosno da je krug od 24 sata na dan popunjen misama na hrvatskome jeziku. U pripremi tog Ureda je i mrežna stranica na kojoj bi svi misionari, pastoralno osoblje, ali i vjernici pravodobno dobivali informacije i stjecali uvid u djelovanje i vjerničke potrebe Hrvata diljem svijeta. Biskup Sudar je potaknuo delegate da ohrabruju braću na terenu na još veću predanost i zauzetost u životu i radu, kako bi domaći i inozemni biskupi spoznali svu važnost inozemne pastve i svu ljubav i snagu koja je u nju uložena.

S. Anemarie Radan

SINGEN-VILLINGEN

Hodočašće u Svetu Zemlju

Od 20. do 28. rujna hodočastila je veća skupina vjernika iz Hrvatske katoličke misije Sin-

gen-Villingen, kojoj se priključilo i nekoliko osoba iz susjedne misije Friedrischafen, u Svetu Zemlju. Stručni vo-

ditelj bio je Vlado Rukavina te u ime ATI d.o.o. agencije Miljenko Ledinski. Obišli su sva mjesta koja je bilo moguće proći, a koja su povezana sa ovozemnim životom Isusa Krista. Betlehem, Nazaret, Ain Karem, Jeruzalem, Tabor, Galilejsko jezero... Ali to i jest hodočašće koje ponajprije potakne te učvrsti čovjeka u vjeri te sva mjesta kasnije u duši prebire. Fra Dinko Grbavac je predvodio sv. mise s prigodnim propovijedima na Isusovom grobu; Kalvariji, crkvi Petrovog prvenstva, Taboru... Stajati na Kalvariji – moliti za snagu nošenja svojega križa; biti u Isusovom grobu i vidjeti da tu nije njegovo tijelo; biti na mjestu gdje je rođen Isus Krist nema riječi – ostaje samo molitva, suze, predanje, ushit... Uz program kojeg su imali, prekrasno je bilo biti jednom od prvih skupina koje su bile u Palestini dok je predavan zahtjev za neovisnost u UN, te također posjetiti izvornu pustinju kao i mjesto gdje je Ivan Krstitelj krstio Isusa.

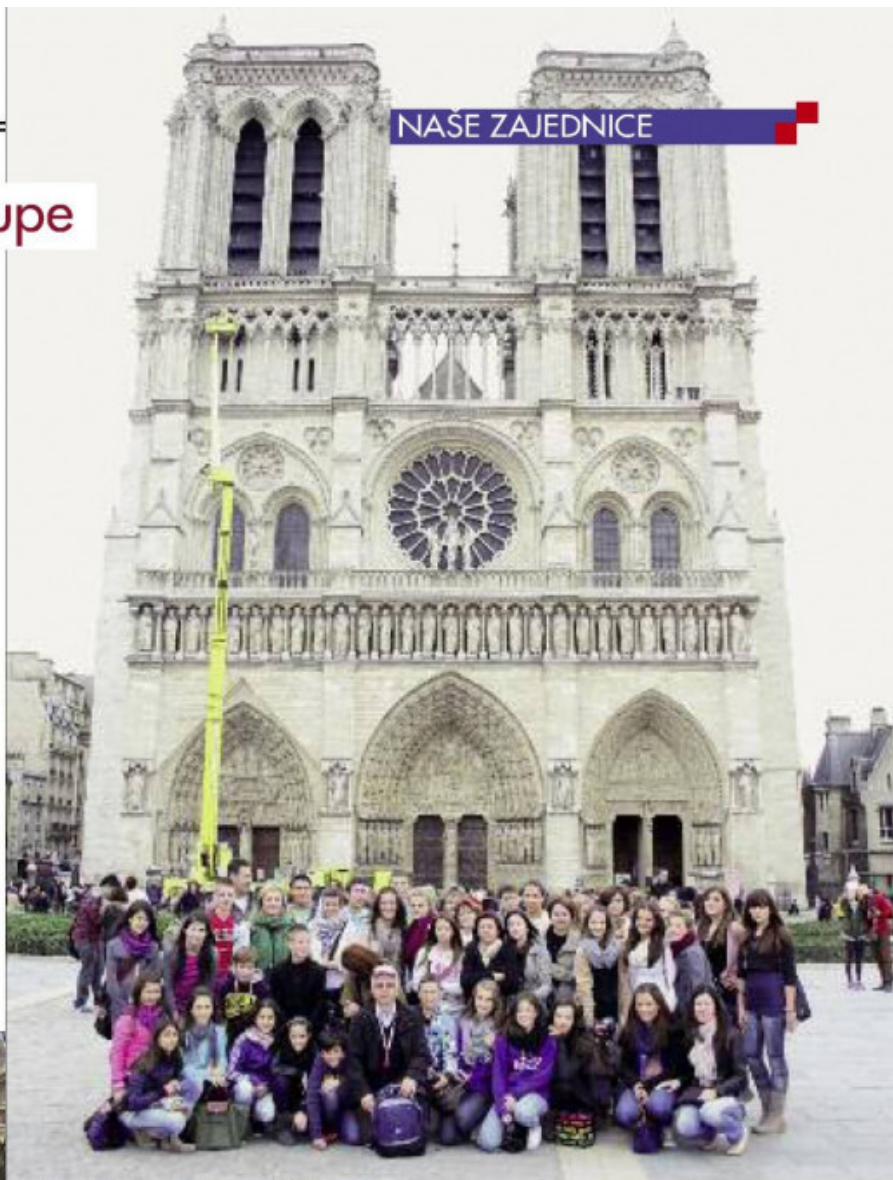
Hodočasnici na mjestu Isusova krštenja na Jordanu

KELKHEIM

Vijesti iz župe

Hodočašće u Rim i Asiz

O d 29. rujna do 3. listopada oko sto hodočasnika iz Hrvatske katoličke župe Main-Taunus/Hochtaunus hodočastilo je u Asiz i Rim. Voditelji hodočašća bili su pastoralni djelatnici, časna sestra Magdalena Višić i fra Marinko Vukman, voditelj misije. Prvo hodočasničko mjesto bilo je Asiz, grad sv. Franje i sv. Klare. Fra Jure Hrgović, student klasičnih jezika u Rimu, protumačio im je između ostalog život i djelo sv. Franje i sv. Klare pokazujući i tumačeći baziliku sv. Franje, baziliku Gospe od Anđela, crkvicu Sv. Damjana i baziliku Sv. Klare. Od vodiča fra Jure slušali su o povezanosti Hrvata s Rimom kao i o povijesti središta kršćanstva, zatim o jednom od najsvetijih mjesta kršćanskog hodočašćenja u Rimu, a to su katakombe. Posebna radost osjetila se u Vatikanu za vrijeme molitve Anđeoskog pozdrava jer je to bila jedinstvena prilika da hodočasnici za-

Sudionici putovanja ispred katedrale Naše Gospe u Parizu

Hodočasnici na Trgu sv. Petra u Rimu

jedno s papom Benediktom XVI., koji je nedavno bio u Njemačkoj, opet zajedno mole. Osim toga, pozdravljajući na raznim jezicima hodočasnike na Trgu sv. Petra, Papa se hrvatskim hodočascima obratio riječima: „Od srca pozdravljam i blagoslivljam hrvatske hodočasnike, a osobito vjernike Hrvatske katoličke zajednice iz Kelkheima. Dragi prijatelji, započeli smo mjesec posvećen Blaženoj Djevici Mariji. Potičem vas da u svojim obiteljima svakodnevno molite kako bi Božji bla-

goslov prebivao među vama. Hvaljen Isus i Marijal“ Zatim su između ostalog hodočastili u baziliku Sv. Petra, u kojoj su s posebnom zahvalnošću hodočastili na grob Hrvatima dragog i nezaboravnog pape Ivana Pavla II.

Natjecatelji Biblijske olimpijade u Parizu

Da se isplati vrijedno i marljivo pripremati za Biblijsku olimpijadu, posvjedočili su ovih dana i vjerouče-

nici HKŽ Main-Taunus/Hochtaunus, koji su sudjelovali na Olimpijadi, a za koje je ta župa u znak zahvale i postignute rezultate na Olimpijadi organizirala putovanje u Pariz, od 9. do 12. listopada. Na jubilarnoj 25. Biblijskoj olimpijadi, održanoj 14. svibnja u Heusenstammu kod Offenbacha, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta na Majni, sudjelovalo pet ekipa iz te župe, a III. ekipa Main-Taunus/Hochtaunus osvojila je zajedno s I. ekipom HKM München prvo mjesto i zlatnu medalju. Brončanu medalju osvojila je IV. ekipa Main-Taunus/Hochtaunus. Uz mlade, na putovanje se uputila i skupina starijih članova te župe, a svi su zajedno krenuli autobusom iz Kelkheima pod vodstvom župnika fra Marinka Vukmana i pastoralne suradnice s. Magdalene Višić. O duhovnim i kulturnim znamenitostima Pariza govorila im je rođena Šibenčanka Jadranka Frua Bernard. C.F.

Oproštaj o. Klarića i uvođenje o. Brečića

Na svečanom misnom slavlju u Hrvatskoj katoličkoj misiji (HKM) Darmstadt od vjernika se nakon pet godina uspješnog djelovanja, u nedjelju 23. listopada, oprostio fra Josip Klarić, a u službu je uveden novi voditelj HKM Darmstadt fra Nediljko Brečić. U prepunoj crkvi Sv. Fidelisa propovijedao je generalni vikar biskupije Mainz prelat Dietmar Giebelmann koji je zahvalio fra Josipu na predanom pastoralnom radu u biskupiji. „Shvaćamo Vašu želju da se vratite u domovinu premda smo istodobno svjesni da u biskupiji Mainz gubimo vrijednog dušobrižnika. Vama, fra Josipe, želimo dobro zdravlje i povratak u Hrvatsku, gdje ćete sada preuzeti nove zadatke“, između ostalog je kazao prelat Giebelmann. O. Klarić u Njemačkoj je s uspjehom djelovao više od trideset godina, a bio je i delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj. Fra Josip je 18 godina proveo u biskupiji Mainz, od toga deset u Offenbachu, tri u Mainzu i pet u Darmstadtu, a sada odlazi na novu dužnost u Šibenik, a Hrvatima u Darmstadtu, Gross-Zimmernu, Wormsu, Bensheimu i cijeloj regiji, između ostaloga je ostavio vrijednu spomen-knjigu napisanu povodom četrdesete obljetnice misije, a autor je i vrijedne knjige „Hrvatsko iseljništvo u Njemačkoj na pragu asimilacije“, Lepuri, 2002. Pastoralne suradnice s. Andela Milas i s. Damjana Damjanović pripremile su za prigodu oproštaja od dosadašnjeg župnika,

Od zajednice se oprostio fra Josip Klarić (desno), a u službu je uveden fra Nediljko Brečić. Na slici s pastoralnim suradnicama s. Andelom i s. Damjanom.

Snimio: A. Polegubić

ali i dobrodošlicu fra Nediljku Brečiću bogati program. Posebno je svečano bilo euharistijsko slavlje koje je oduševilo i mnogobrojne njemačke goste, poput prelata Giebelmanna, dekana Rudolfa Mochea, referenta za strance u biskupiji Mainz Bernda Krämera, predstavnicu Skam-a Angelu Gessner i brojen druge koji su o fra Josipu Klariću govorili samo u spertativima. Štoviše, dekan Moche i referent za strance Krämer prigodnim govorima zahvalili su svome prijatelju fra Josipu na zajedno provedenom vremenu te su uručili prigodne darove. Isto je učinio i delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivica Komadina. Među uzvanicima bio je i gene-

ralni konzul R. Hrvatske u Frankfurtu Josip Špoljarić. Na kraju svete mise, u ime folklorne skupine HKZ Darmstadt, koju je fra Josip nakon svoga dolaska u Darmstadt, ponovno aktivirao i okupio, Laura Martinović je zahvalila župniku i predala mu prigodan dar, baš kao i Petar Kolar, predsjednik župskog vijeća te Lucija Vidaković u ime zbora. Uz taktove pjesme „Fala“, koja je specijalno za ovu prigodu „prevedena“ na dalmatinski izričaj, i veliki pljesak vjernika, fra Josip Klarić je ispraćen u domovinu. Novu dužnost u Darmstadtu preuzeo je fra Nediljko Brečić koji u Darmstadt dolazi iz Stuttgarta, a prije toga djelovao je u Ludwigsburgu i Düsseldorfu. **Edi Zelić**

FRANKFURT

Hodočašće u Fatimu i Lisabon

Hrvatska katolička misija Frankfurt am Main organizirala je od 28. rujna do 3. listopada hodočašće u Fatimu, gdje se 1917. ukazala Gospa. U bogatom rasporedu vjernici su imali prigodu slaviti nekoliko sv. misa na hrvatskom jeziku, kao i sudjelovati na međunarodnoj sv. misi, u kojoj je sudjelovalo više od 10.000 vjernika. Nakon pobožnosti križnoga puta uslijedio je posjet rodnoj kući vidjelaca: Jacinte, Francisca i Lucije, te mjestu gdje se djeci ukazao Anđeo Gospodnji. Na večernjim Gospinim krunicama u svetištu, Hrv-

ti su predvodili dio krunice na hrvatskom jeziku, nakon čega je uslijedila procesija nošenja Gospinog kipa, kojeg su, kao i krunicu vjernici slavili držeći upaljene svijeće. Na programu je bio i jednodnevni posjet Lisabonu gdje su razgledali Torre de Belem, samostan Sv. Jeronima, katedralu, crkvu Sv. Ante i druge prekrasne arhitektonske objekte glavnoga portugalskoga grada. Posjet marijanskom svetištu u Fatimi, koje godišnje pohodi nekoliko milijuna ljudi, posebno je oduševilo hrvatske hodočasnike. **A.B.**

OBAVIJESTI

Nova mrežna stranica —

Hrvatska katolička misija Düsseldorf odnedavno ima novu mrežnu stranicu koja se može čitati na:

<http://hkm-duesseldorf.de>
Cilj pokretanja stranice je da vjernici mogu na tim stranicama saznati o povijesti misije, aktivnostima u njoj, sakramentima i pastoralnom djelovanju, te očuvanju hrvatske narodne posebnosti i kulture. ■

SINDELFINGEN

Dani zahvalnosti za plodove zemlje

Svake godine u mjesecu listopada slave se Dani zahvalnosti Bogu na darovima zemlje, koje je podario: pšenicu, kruh, voće, cvijeće, povrće... To je zahvala i svim onim ljudima, težacima koji uz puno truda i muke, znoja i žuljevitih ruku obrađuju zemlju da bi ona urodila, kako bi ljudi imali što blagovati. Tako je bilo i ove godine. Druga nedjelja u listopadu, u Hrvatskoj katoličkoj zajednici u Sindelfingenu za vrijeme sv. mise, koju je predvodio voditelj zajednice fra Ivica Erceg, bila je

vrlo svečana jer se u crkvi Presvetoga Trojstva u Sindelfingenu slavila misa zahvalnica za plodove zemlje. I prigodnim je programom proslavljen

Dan zahvalnosti za plodove zemlje i rada ljudskih ruku. U prikazanim darovima djeca su svečano prinijela pšenicu, kruh, voće i povrće. Odrasli

su u narodnim nošnjama prinos darova popratili recitacijama. Nakon sv. pričesti izveden je recital o kruhu.

Marija Barić

KELKHEIM

Intrigantna povijest fojničke Ahdname

Slijeva nadesno: predavač akademik Džaja, dr. Džambo i fra Marinko Vukman

U subotu 15. listopada u dvorani HKŽ Main-Taunus/Hochtaunus u Kelkheimu predavanje o intrigantnoj povijesti fojničke Ahdname održao je akademik Srećko M. Džaja iz Münchena. Predavanje je organizirala Udruga đaka i prijatelja Franjevačke klasične gimnazije Visoko – podružnica u Njemačkoj. Sve je na početku pozdravio župnik fra Marinko Vukman, a potom je uveo u predavanje dr. Jozo Džambo iz Münchena. Predavač povjesničar akademik Džaja je podsjetio kako je Ahdnama bosanskih franjevaca temeljni dokument, kojim je islamsko-osmanlijski zakonodavac legitimirao prisutnost i djelovanje bosanskih franjevaca u Osman-

lijskom carstvu nakon osvojenja Bosanskog Kraljevstva 1463. godine. Povijest Ahdname jednako je burna kao i povijest bosanskih franjevaca. Kao ni brojni franjevački samostani i crkve, ni Ahdnama u svom izvodnom obliku nije preživjela. Uz nekoliko prijepisa i prijevoda sačuvao se i jedan rekonstruirani oblik tog dokumenta, koji je u političkom i pravnom pogledu funkcionirao kao original (danas u Franjevačkom samostanu u Fojnici). Predavač je dao kratak prikaz političkih prilika i pravnog okvira u kojima je Ahdnama nastala, te analizu tog dokumenta i njegove uloge u političkoj praksi. Riječ je o Ahdnami i kao metafori za kojom se poseže u suvremenom bosansko-

hercegovačkom političkom životu, istaknuo je. Predavanje je održano u sklopu godišnje skupštine podružnice za Njemačku Udruga đaka i prijatelja Franjevačke klasične gimnazije Visoko, koje je predsjednik Mijo Nujić. Udruga je osnovana 1996. godine, a danas broji 250 članova. Dosad je organizirala nekoliko znanstvenih skupova i objavila 10 knjiga i zbornika. Na predavanju je bio i generalni konzul Generalnog konzulata R. BiH iz Frankfurta Nikica Džambo sa suprugom i više franjevki Bosansko-hrvatske provincije iz Mainza na čelu s prijestolnicom kuće s. Auksilijom Milić.

U nedjelju 16. listopada, članovi udruge sudjelovali su u misnom slavlju koje je u crkvi Sv. Dionizija u Kelkheimu predvodio kustos muzeja i biblioteke u franjevačkom samostanu u Fojnici fra Janko Ljubos koji je i propovijedao, uz koncelebraciju župnika fra Marinka, fra Filipa Mimice iz Münchena te uz asistenciju đakona iz Giessena Mate Valjana i iz Stuttgarta Ivana Jeleća. Misno slavlje uveličao je domaći mješoviti zbor pod vodstvom i orguljskom pratnjom s. Magdalene Višić i zbor Udruge pod vodstvom Ilije Bošnjaka. U ime Udruge đakon Valjan fra Marinku je darova prigodnu sliku akademskog slikara Marijana Dadića. **Tekst i snimka: A.P.**

KASSEL

Proslava 35 godina misništva

Skupina svećenika, generacije misnika 1976. godine, željela je svoj 35-godišnji svećenički jubilej proslaviti u Njemačkoj s kolegom vlč. Ivanom Barišić, voditeljem HKM Kassel. Došli su u Kassel 19. rujna, gdje su ostali do 22. rujna. Vlč. Barišić ih je proveo po Kasselu i okolici. Bili su u Paderbornu, gdje im je pokazao sakralne i religiozne objekte vlč. Slavko Rako, voditelj HKM Bielefeld, te u Essenu gdje ih je lijepo ugostio u svom restoranu „Zur Blatte“ Rade Galić sa svojom obitelji. Za vrijeme boravka u Kasselu susreli su se s 5 biskupa, koji djeluju u Skandinavskim zemljama, među njima i s mons. Berislavom Grgićem, koji je biskup u Tromsøu u Norveškoj. Djeca, mladi i odrasli vjernici HKM Kassel su 21. rujna u večernjim satima na blagdan sv. Mateja došli u crkvu Sv. Elisabete da zajedno s župnikom vlč. Barišićem i njegovom generacijom proslave 35. obljetnicu misništva. Vlč. Barišić je podrijetlom iz župe Drinovci (BiH). Mladu misu je slavio 1. kolovoza 1976. u toj župi. U koncelecijaciji u Kasselu bila je skupina svećenika njegove generacije, a svečanu sv. misu predvodio je vlč. Marko Cvitkušić, iz Biskupije Sisak, iz župe Peščenica. U generaciji je bilo dvanaest mladomisnika, koji su 1976. godine slavili mladu misu. Vlč. Ivan

Slavljenici zajedno s domaćinom vlč. Ivanom Barišićem (prvi slijeva)

Ravlić, župnik Posavske Mahale, u općini Odžak, poznat je kao osoba koja voli pisati. Njegova je knjiga „Sakralni i religiozni eksponati vjera na teritoriju BiH“ (2008), uz još mnoge druge knjige. On je pokretač okupljanja generacije za jubileje. To je jedna od složenijih generacija svećenika koji su primjer promocije duhovnih zvanja, a 25. obljetnicu misništva su proslavili s bl. papom Ivanom Pavlom II. u Vatikanu. Osim vlč. Cvitkušića i vlč. Ravlića sudjelovali su i svećenici: vlč. Mato Janjić iz župe Travnik i vlč. Franjo Topić, predsjednik KUD „Napredak“. Svećenici te generacije, koji nisu mogli biti nazočni tom slavlju jesu: vlč. Dominiko Bilić – župnik u Bis-

trici kod Žepča, vlč. Ivo Dovoda u miravini u Svećeničkom domu u Sarajevu, kojemu su srpski ekstremisti dobro ugrozili život za vrijeme njegova župnikovanja u Bežli kod Teslića, vlč. Marinko Grubišić – župnik Ularice u Usori, vlč. Vlado Markić župnik na otoku Pelješcu u Trpnju i vlč. Marko Tomić župnik u Kupresu. Nakon svečane svete mise vlč. Barišić je pozvao vjernike sa svojim kolegama na zajedničku večeru i slavlje u dvorani župe. Uz pomoć vjernika i misijske suradnice Jelice Žigrović proslava tako važnog dana za župnika vlč. Barišića i njegovu generaciju svećenika prošla je s puno veselja i radosti.

Renata Dugandžić

MOSTAR

Dvadeset pet godina braka

Prije 25 godina u katedrali u Mostaru sklopili su brak Zdravko Lasić i Stanka Šarić, a na blagdan sv. Roka, 16. kolovoza ove godine proslavili su svoj srebreni jubilej

braka. Slavlje je započelo sv. misom u župi Jarama kod Širokog Brijega koju je predvodio župnik Krešo Pandžić. Nakon sv. mise slavlje se nastavilo sa obitelji, rodbinom i prijateljima kod kuće i u restoranu. Nakon vjenčanja 1986. dolaze u Köln i zapošljavaju se kao kuhari, zatim nastavljaju kuharski posao u Berlinu i nakon 7 godina 1996. dolaze u Heinsberg i otvaraju restoran „Medaillon“. Rodili su petero djece: Karla, Lea, Julijanu, Peru i Ana Mariju. Prakticiraju vjeru i tako odgajaju svoju djecu. Cijela obitelj svake nedjelje dolazi na sv. misu, a djeca ministriraju. Za Zdravka i Stanku može se reći da ih

rese: bogoljublje, rodoljublje i domoljublje, jer rado pomažu ljudima kao i svojoj rodnoj župi.

OBAVIJESTI

Zimski i proljetni e-tečaj hrvatskog jezika –

Hrvatska matica iseljenika, Sveučilište u Zagrebu i Sveučilišni računski centar SRCE organiziraju u prvoj polovici 2012. godine čak dva e-tečaja hrvatskoga jezika za početnu razinu učenja. Tečajevi su namijenjeni osobama koje hrvatski jezik ne znaju ili znaju samo osnove hrvatskoga. ZIMSKI HiT-1: 16. siječnja – 8. travnja 2012. PROLJETNI HiT-1: 2. travnja – 24. lipnja 2012.

Obavijesti: lada@matishr i ecroatian@gmail.com

MÜNCHEN

Vijesti iz misije

Zaboravljena istina

U petak 14. listopada, u velikoj dvorani Hrvatske katoličke misije München predstavljena je knjiga „Zaboravljena istina“ (o stvaranju hrvatske države i počecima diplomacije) autora dr. Ivana Šimeka. Recenzenti knjige su prof. dr. Zdravko Tomac, potpredsjednik Vlade demokratskog jedinstva i dr. Ivan Čizmić, povjesničar koji se bavi problematikom iseljeničtva. Uvod u knjigu napisao je dr. Franjo Gregurić, predsjednik Vlade demokratskog jedinstva 1991./1992. godine. O knjizi je govorio dr. Zdravko Tomac, kazavši da se u toj knjizi objavljuje dosta nepoznatih dokumenata iz burnog vremena stvaranja obrane hrvatske države. Nakon predstavljanja knjige govorio je nekoliko riječi i sam autor, a onda je dr. Tomac govorio o aktu-

alnom trenutku u kojem se nalazi Hrvatska. Uslijedila je plodna diskusija. Na kraju kao i na početku bilo u pozdravnoj ili zahvalnoj riječi progovorio je fra Tomislav Dukić, voditelj HKM München.

„Praštanje: nastavak muke ili početak uskrsnuća?“

U nedjelju 12. listopada, u velikoj dvorani Hrvatske katoličke misije München, dominikanac o. Frano Prcela održao je predavanje o temi „Praštanje: nastavak muke ili početak uskrsnuća?“ U glavama ljudi obzirom na događanje u Hrvatskoj od 1990. do 1995., a to je rat, imamo različita polazišta, izjave: dogodio se građanski rat, pobuna Srba u Hrvatskoj, agresija Srbije na Hrvatsku, sukob, bratski ratni sukob. Budući su različiti pristupi, onda je potrebno, kazao je o. Fra-

no, saznati istinu o događenome i to cjelovitu istinu o nanesenom zlu, zatim omogućavanje zadovoljštine za nanesenu nepravdu i na kraju čin praštanja. Potrebno je formirati svijest o počinjenoj nepravdi, zatim svjesnost vlastite krivice, a onda dolazi čin ka-
janja. Cjelovita istina jest preduvjet svih govora i djela praštanja. U tom kontekstu moglo bi se kazati da je potrebno moliti za oprost, oprost se može darovati, a darovani oprost onda i primiti. Kada se to može dogoditi? To odlučuje žrtva. Na kraju je fra Tomislav Dukić, voditelj misije, zahvalio o. Frani kako na predavanju tako i na slavljenju sv. misa toga dana koje je slavio u crkvama St. Michael i St. Paul. Riječi zahvale uputio je i Boži Mariću koji je vrlo uspješno koordinirao za vrijeme predavanja.

Oproštaj s akademikarima

U utorak, 25. listopada dosadašnji voditelj Hrvatske katoličke misije München, fra Tomislav Dukić, održao je predavanje u velikoj dvorani na poziv Akademskog kruga koji djeluje pri misiji. U svom predavanju pokušao se prisjetiti svoga djelovanja kroz osam godina u ovoj velikoj misiji i dati neke upute za još bolje djelovanje svih onih koji su suradnici dušobrižnika, a među njih spada i Akademski krug. Fra Tomislav je govorio o svojim susretima koji su bili raznovrsni. Princip njegova djelovanja bio je čovjek, jer je uvijek polazio od aksioma, da je Bog postao čovjekom. Fra Tomislav je zahvalio Akademskom krugu, predsjedniku Anti Mori, dosadašnjim predsjednicima, kao i svim članovima koji surađuju na širenju kulture i svekolike pomoći u misiji.

Fra Jozo Župić

IN MEMORIAM

Ivan Bošnjak

Nakon kratke i teške bolesti, u četvrtak 22. rujna, u Göttingenu je iznenada preminuo dugogodišnji socijalni djelatnik Caritasa gospodin Ivan Bošnjak. Ivan Bošnjak je rođen 12. listopada 1946 u Grudama. Nakon osnovne škole u rodnom mjestu, gimnaziju je pohađao na Šalati u Zagrebu. Nakon vrlo uspješne mature nastavlja studij filozofije kod otaca Isusovaca na Jordanovcu. U Njemačku dolazi 1973. godine i od tada započinje njegov socijalni rad u Caritasu. Najprije je radio kod Caritasa u Giessenu, a zatim u Göttingenu. Socijalni rad za svoje sunarodnjake i ostale ljude koji su tražili pomoć u Caritasu, nije shvaćao samo kao posao već kao poziv na služenje bratu čovjeku. Uz svakodnevni zauzeti rad Ivan Bošnjak se stručno usavršava i s uspjehom postiže diplomu diplomiranog socijalnog radnika. Niz je godina obavljao službu regionalnog savjetnika u sklopu sveukupne caritassove socijalne službe za migrante. Za njegov 25-godišnji požrtvovni

rad Caritas ga je 1998. godine, odlikovao srebrnom caritasovom značkom. Valio je svoju Crkvu i svoju domovinu Hrvatsku i rodnu Hercegovinu. Za vrijeme Domovinskog rata aktivno su uključio u pomoć potrebnima. Organizirao je više od 40 transporta pomoći koje je ponajčešće sam predvodio ili pratio.

Čekao je mirovinu, ali je nije dočekao. Preminuo je samo nekoliko tjedana prije zaslužene mirovine. Nakon sv. mise zadušnice u Göttingenu, na kojoj se okupio veliki broj vjernika, Hrvata i Nijemaca, od pokojnika se oprostio kolega Branko Vilić, socijalni djelatnik iz Wetzlara. Tijelo pokojnog Ivana prevezeno je u Neum, gdje je 3. listopada našlo spokoje u obiteljskoj grobnici. ■

OBAVIJESTI

HKM Köln opet na staroj adresi –

Hrvatska katolička misija Köln, nakon obnove prostorija, opet se nalazi na prijašnjoj adresi:
HKM Köln,
Am Rünkenpfuhl 10,
50676 Köln;
tel. (0221) 242816 i 33778510
fax. (0221) 2401527;
E-mail: hkm@hkm-koeln.de

Evolucijska slika svijeta i kršćanstvo

Luka Marković, „Evolucijska slika svijeta i kršćanstvo – kozmologija i antropologija u svjetlu prirodosnanstvenih, filozofskih i teoloških razmišljanja“, Naklada sv. Antuna, Zagreb, 2011., 295 str.

U svojoj najnovijoj knjizi autor dr. fra Luka Marković, voditelj Hrvatske katoličke misije Münster, ponajprije govori o nastanku svijeta u mitološkim epovima i čovjekovu položaju u tom svijetu, zatim o nastanku svijeta i čovjeka prema shvaćanjima monoteističkih religija, o nastanku svijeta i čovjeka u počecima filozofskog i znanstvenog razmišljanja, o slici nastanka svijeta i čovjeka u vremenu od Ptolomeja do Galileja, o novijoj slici svijeta i antropologiji u svjetlu ubrzanog razvoja prirodnih znanosti, o nastanku prirodosnanstvene slike svijeta u vremenu od Darwina do Lemaitrea, dok u posljednjem poglavlju govori o evoluciji ili vjeri – vjeri i evoluciji.

I danas, tristo godina nakon Leibnizova „Essais de theodicee“, nije ništa manje aktualno pitanje problema

patnje u svijetu. Za razliku od Leibnizove theodiceje, gdje se pokušalo obrazložiti zašto je ovaj svijet takav, u odnosu na Božju svemoć, kako ju je formulirala skolastička filozofija i teologija, ateističko-materijalistički prirodosnanstvenici odbacuju bilo kakav pokušaj vezanja svijeta i događaja u njemu uz pojam Boga. Za njih je svijet u svojoj cjelovitoj stvarnosti, a time i patnja, samo produkt slučajnih evolucijskih stvarnosti. No mnogi prirodosnanstvenici, posebno fizičari i astrofizičari, kreću

se u prostoru između religijskoga i materijalističkoga shvaćanja, uzimajući u obzir razarajuću snagu prirode i s tim povezanu ljudsku patnju, ali uviđajući nevjerojatnu harmoničnost u razvoju svemira i svijeta, koja upućuje na određenu racionalnu kreativnu stvaralačku snagu. Nova teologija, koja ima vrlo

malo zajedničkog s praktičnom pastoralnom teologijom, koja se još uvijek kreće uhodanim stazama srednjovjekovnoga antropomorfnog biblijskog poimanja svijeta i Boga, sve se više okreće pokušajima oblikovanja slike svijeta i pojma Boga kakvi bi bili prihvatljivi i čovjeku 21. stoljeća, što nije u sukobu s Biblijom, ako se ne shvaća kao prirodosnanstvena knjiga. Da usklađivanje slike svijeta s današnjim znanstvenim spoznajama nije samo stvar teologa nego i Crkve u cjelini, pokazuje se u sve učestalijem dijalogu između crkvenih poglavara i znanstvenika, napisao je u predgovoru autor dr. Marković, dodavši kako otvorenost prethodnog i sadašnjeg pape za dijalog sa znanosti nedvojbeno su veliki poticaj pokušajima da se biblijska slika svijeta uskladi sa znanstvenom.

Knjiga, kako autor ističe, želi upozoriti upravo na to da katolička filozofija i teologija ne izbjegavaju sučeljevanje sa znanstvenim poimanjima svijeta, ali i na to da ne prihvaćaju scijentističku ideologiju, koja se proglašava zamjenom za religiju. **A.P.**

Tajna uspješnoga majčinstva

Tajna uspješnoga majčinstva naslov je knjige Holly Pierlot, koju je objavila nakladna kuća Verbum, a predstavljena je u četvrtak 20. listopada na konferenciji za novinare u prostorijama Verbuma u Splitu. Knjigu su predstavili glavni urednik i direktor nakladne kuće Verbum mr. sc. Petar Balta i Miro Radalj. Knjiga „Tajna uspješnoga majčinstva“ proizašla je iz bogata majčinskoga iskustva autorice, majke petero djece, kojoj je majčinstvo postalo životnim poslanjem. Autorica Holly Pierlot i sama je bila na rubu snaga i živaca, jer su majčinstvo i kućanske obveze nadilazili njezine snage. Nije mogla naći vremena ni za što. Međutim, ostvarila je promjene uz pomoć, ka-

ko to ona naziva, majčina pravila – životnog pravila koje je preobrazilo njezin život i koje preporučuje u ovoj knjizi ne tek kao još jedan skup rasporeda nego kao cjelovit način na koji kršćanske majke mogu odgovoriti na svoj životni poziv, zadobiti nutarnji mir te radosno rasti u obiteljskomu zajedništvu i bliskosti s Bogom. U knjizi Holly Pierlot donosi niz uputa i savjeta upućenih ne samo majkama nego i cijelim obiteljima te otkriva kako izbjeći preopterećenost, stres i umor; pobijediti frustriranost, obeshrabrenost i osamljenost; nadići nered i zadobiti kontrolu nad vlastitim kućanstvom i domom; biti bliže Bogu i vlastitomu suprugu te bolje odgajati djecu; imati uredan dom i

zadovoljnu i sretnu djecu. Osim toga ona detaljno upućuje u stvaranje životnoga pravila koje unosi red u obitelj i koje funkcionira u svim okolnostima, a potpomognuto je usvajanjem pet životnih prioriteta koji tvore okosnicu majčinskoga poziva. Povezujući drevnu duhovnu mudrost s praktičnom životnom učinkovitošću, „Tajna uspješnoga majčinstva“ otkriva kako majke mogu odgovoriti na poziv ljubavi, živeći majčinstvo kao radosno zvanje. **IKA**

Napisala i priredila: Željka Čolić

Drage mlade čitateljice i čitatelji!

Jesen s mjesecom studenim nam donosi studene dane, koji postaju sve kraći i hladniji. Za dobro raspoloženje pripremili smo vam zanimljivu temu o kestenima. Želimo vam ugodno jesenjsko razdoblje i svako dobro.

Posloži slova i dobit ćeš pet pojmova u svezi s kestenima

NOŠBRA

DEM

RELK

REPI

DUPING

Znate li...

- da je do 19. stoljeća kesten bio u brdovitim regijama južne Europe glavno prehrambeno sredstvo za seljačko stanovništvo
- da se plodovi kestena u ponekim krajevima nazivaju i „maruni“ ili „maruni“
- da u Francuskoj i Italiji od kestena prave liker, a u Švicarskoj i na Korzici čak pivo
- da divlji kesten (lat. Aesculus) nije u srodstvu sa pitomim kestenom, iako su sličnog izgleda

Izgubljene riječi

Upiši riječi na odgovarajuće mjesto

hrastom – velikom – prvih – 200 – spada –
ukusan – mjesta – raste – kesten – širiti

Pitomi kesten (lat. *Casanea sativa*) je jedna od _____ namirnica koju je čovjek jeo, za što postoje arheološki dokazi. Kesten najčešće _____ u južnoj Europi i Sredozemlju, a povjesničari kažu da se počeo _____ po Europi preko Grčke. Drvo kestena je u srodstvu s bukvom i _____ i može narasti do 25 m uvis s bujnom, _____ krošnjom. Godišnje daje preko _____ kg plodova i može doseći starost preko 500 godina. Botaničari ubrajaju _____ u voćke, ali zbog načina i _____ rasta spada i u šumsko drveće.

Plod kestena _____ u visokovrijednu namirnicu i ima puno vitamina. Kesten, skuhan ili pečen, je vrlo _____ i omiljeno samostalno jelo, a može se pripremati kao dodatak raznim slasticama i jelima.

Pitalice ? ?

1) Kesten spada u:

- povrće
- voće
- žitarice

2) Koji se blagdan slavi 1. studenoga?

- Sv. Nikola
- Sveti Martin
- Svi sveti

3) Plod kestena je po sastojcima usporediv s:

- krumpirom
- tikvicom
- jabukom

4) Koliko vrsta kestena je registrirano samo u Francuskoj?

- više od 7
- više od 70
- više od 700

5) Studeni je hrvatski naziv za koji mjesec?

- Dezember
- November
- Oktober

Rješenja: 1b, 2c, 3a, 4c, 5b

RAZGOVOR S MLADOM PIJANISTICOM ŽELJKOM MANDARIĆ

Glasovir – velika ljubav

Željka Mandarić, mlada hrvatska pijanistica (klavir), privukla je u posljednje vrijeme veliku pozornost glazbene publike i kritike. Za svoje glazbeno umijeće na klaviru dobila je više značajnih nagrada i priznanja. Od ove jesene ona je jedna od 11 studenata dodiplomskoga studija u majstorskoj klasi poznatoga prof. Leva Natochenyja na Visokoj školi za glazbu i primijenjenu umjetnost u Frankfurtu na Majni (Hochschule für Musik und Darstellende Kunst Frankfurt am Main), gdje smo s njom i razgovarali.

Živa zajednica: Rođena si 1985. u Mostaru, a klavir počinješ svirati s devet godina. Otkud tako rana ljubav prema ozbiljnoj klasičnoj glazbi i klaviru kao instrumentu?

Željka Mandarić: Dok sam s obitelji nekoliko mjeseci 1992. godine provela u malom mjestu u blizini Southhamptona u Engleskoj, imala sam sreću ili možda dar sudbine da za vrijeme izbjeglištva upoznam svoju veliku ljubav, klavir, koja me od tada vodi kroz život. Tamo sam se prvi put susrela s muziciranjem i od upisa u glazbenu školu u Hercegovini, svake godine s novim znanjem se razvijala i sazrijevala i moja ljubav prema glazbi.

Žz: Pravu glazbenu izobrazbu započela si 2000. godine na Umjetničkoj školi „Luka Sorkočević“ u Dubrovniku u klasi prof. M. Petrića, a nastavila 2004. na Glazbenoj akademiji u Ljubljani u klasi prof. Hinka Haasa, koji te je proglasio najboljom studenticom u zadnjih 10 godina. Tvoja nadarenost očito je brzo zamijećena, a brzo si naučila i slovenski?

Beskrajna ljepota i snaga glazbe

ŽM: Za vrijeme školovanja i boravka u Dubrovniku te Ljubljani, gdje sam imala mnogo veći pristup koncertima i umjetnosti općenito, počela sam doista otkrivati ljepotu i snagu glazbe, te razumijevati koje se dubine i beskraje mogućnosti kriju u glazbi i njezinu izvođenju. Živeći u različitim kulturama otkrivamo sami sebe, jer smo prisiljeni gledati sebe iz perspektive jedne nove, do tada nepoznate kulture. Istovremeno, dok pokušavamo usvojiti novi način života i razmišljanja, razvijamo i moć razumi-

jevanja samih sebe i svijeta oko nas. Kao glazbenici, meni je to od ključne važnosti, jer time proširujem temelje vlastite osobnosti te razvijam svoju mogućnost dubokog razumijevanja i izvođenja glazbe različitih stilova i skladatelja. A uz to imam i sreću da uvijek iznova imam priliku naučiti novi jezik.

Žz: Uskoro si morala učiti i naučiti njemački jezik, jer si nastavila studij

na umjetničkom sveučilištu Folkwang u Essenu u klasi prof. Tilla Engela, a od listopada ove godine si studentica kod poznatoga prof. Leva Natochenyja na Visokoj školi za glazbu i primijenjenu umjetnost u Frankfurtu na Majni? Imaš li tremu i što očekuješ od Frankfurta?

ŽM: Od susreta s prof. Natochenyjem, velikim umjetnikom s iznimno jakim osobnošću, sve sam učinila da dođem u njegovu Meisterklassu. I sad, kad sam tu, znam da me čeka otkrivanje novih pogleda na umjetnost sviranja glasovira, perfekcioniranje izraza, daljnje razvijanje kontrole, te neprekidno istraživanje mogućnosti boja tona, traženje srži svake skladbe, jednostavno rečeno, daljnje razvijanje mene same kao pijanistice i osobe.

Žz: O tvojoj nadarenosti svjedoče i brojne nagrade i priznanja: s nacio-

nalnog natjecanja Hrvatske 2001. i 2003.; Prešernova nagrada ljubljanske Glazbene akademije 2007.; nagrada Werethina Lions kluba iz Essena 2009./2010.; nagrada Folkwang 2010 ... Kad se smijemo nadati nekoj sljedećoj nagradi ili priznanju odnosno koji ti je sljedeći cilj?

ŽM: Danas je za mlade glazbenike nužno graditi ime te skupljati iskustva kroz različita natjecanja, tako da ću svakako, u dogovoru s profesorom, kada bude vrijeme, sudjelovati na daljnjim natjecanjima. Termini u mojoj blizoj budućnosti uključuju npr. koncert sa simfonijskim orkestrom Slovenskog radija i televizije, s Dubrovačkim simfonijskim orkestrom, koncert na festivalu Mostarsko proljeće 2012 ...

Žz: Od prošle godine podržava te ljubljanska zaklada Gallus te zaklada Yehudi Menuhin Live Music Now, a finansirao se i sama svojim koncertnim nastupima i davanjem instrukcija. Treba li ti pomoći i kako bi ti se moglo pomoći? Klasična glazba baš i nije popularna među hrvatskim iseljenicima. Kako djeci i mladima prenijeti vrijednost klasične glazbe?

(Nastavak na str. 24)

Željka Mandarić bietet in Frankfurt individuellen Klavierunterricht für alle Altersstufen an, vom Anfangsunterricht bis zur Vorbereitung auf ein Hochschulstudium. Flexible Unterrichtstermine, im Bereich Klassik, Rock oder Popmusik. Unterricht in Deutsch, Englisch und Kroatisch ... Günstige und faire Preise, auch bei Ihnen/Dir zu Hause.

Kontakt:

Handy-Nr.: 0176 38541177,
E-mail: zeljka.mandarić@gmail.com

(Nastavak sa str. 23)

Glasovir – velika ljubav

ŽM: Za mene, kao i za svakog glazbenika, sazrijevanje kroz nastupe je najvažnije. Samim time jasno je da se uvijek veselim novim koncertima i nastupima. Usto bi mi bilo veliko zadovoljstvo imati priliku nastupati pred hrvatskom publikom u Njemačkoj i drugdje. Svi ljudi osjećaju i razumiju glazbu na svoj nezamjenjiv način. Klasična glazba postaje dostupnija i razumljivija kroz obrazovanje. „Što osoba više zna, više čuje.“ Već kroz osnovno upoznavanje nekog instrumenta, te barem nekoliko sati provedenih muzicirajući, djeca počinju prepoznavati vrijednost klasične glazbe. A nakon toga se možda počne razvijati i ljubav prema njoj...

Čarobni nastup u Dubrovniku

Žz: Koji ti je nastup dosad ostao u posebnom sjećanju?

ŽM: Nastup u Kneževom dvoru u Dubrovniku u svibnju ove godine

gdje sam kao solist s Dubrovačkim simfonijskim orkestrom izvela prvi glasovirski koncert Čajkovskog. Moja cijela obitelj je nakon dugo vremena bila uz mene na tom koncertu. Uz to, atmosfera te večeri, među starijim dubrovačkim zidinama, bila je jednostavno čarobna, pa je brojna publika, zajedno sa mnom, bila kao začarana koncertom.

Žz: Ligeti, Debussy, Chopin, Bach, Čajkovski, Mozart su skladatelji čija si djela svirala na brojnim koncertima? Tko ti je najdraži?

ŽM: Svake godine otkrivam nove skladbe i razumijem više skladatelja, tako da doista ne mogu izabrati samo jednog. Trenutno radim na djelima Brahmsa i Schumanna, tako da sada ta dva skladatelja najviše zaokupljaju moje misli.

Žz: Nedostaje li ti rodno hercegovačko podneblje, iako si se već davno otisnula od kuće? Imaš li kontakt s hrvatskim iseljenicima?

ŽM: Naravno da mi nedostaje moja obitelj koja živi u Hercegovini gdje sam provela djetinjstvo i taj kraj će zauvijek ostati dio mene. U Sloveniji i Njemačkoj sam uvijek imala prilike upoznati i imati kontakt s ljudima iz Hrvatske, BiH i drugih zemalja, i mislim da je ipak važno, ne zaboraviti tko smo i odakle dolazimo.

Žz: Gdje se vidiš za desetak godina?

ŽM: Glazba može izraziti i ono što je riječima nemoguće, i to je jedino što želim postići kao glazbenica. Kada ljudima u publici mogu darovati susret s istinama koje se nalaze u glazbi, te mir u srcu koji slijedi, tada sam i ja sretna. I zato je to najvažnije što me sada vodi i nadahnjuje, a sigurno i za 10 godina. Samo što se dvorane mijenjaju, od Cankarjevog doma u Ljubljani do možda za desetak godina Carnegie Hall u New Yorku.

T. G.

NAGRADNA KRIŽALJKA

Sv. Nikola Tavelić

Rješenje poslati najkasnije do 30. studenoga

Mariofil Soldo	Izobličiti	Grad rođenja oko 1350 g.	Kožna bolest, vrsta šuge	Ne bi ti ... ni pomoz Bog	Slobodno vlasništvo, Alodij	Zaštitnik je hrvatskoga naroda, bio je ...	Franjo Tuđman	Poljo - djelac	Grad u Španjolskoj	Osoba koja njeguje bolesnike	Spisateljica Peroci	Hrvatska trajektna luka	Areta Ćurković	Ugljik
Sova (šumska ...)		▽				▷								
Prvi Hrvat proglašen svetim	▷													Postao je ... blagdan 14. studenoga
Andeo smrti u „Otkri venju“							Krivo loč - na zvijer	▷					„Metar“ Planina u BiH i Hrvatskoj	▽
15. 9. i 23. slovo abecede				Osobno ili teretno ...	▷		Nije protiv	▽			Britanska pjevačica Sade	▷		
Začinska biljka, anason				Skladatelj Branimir	▷	Rijeka u Francuskoj					Djed (puč.)		Ivan Čačić	
Glumac Gračić					▷	Skladatelj Pejačević							Dubr. žen - sko ime	
Bilo kako									Nenag - lašene riječi	▷				
„Tona“		Upitna zamje - nica	▷						Stara orude za razbijanje zidova	▷				
Mjesto blizu Vinko - vaca		„Litra“	▽						Organski spotevija ka, ugod - na mirisa	▷				
									Ljupko Antu - nović	▷			Ante Kovačić	▷

MAINZ

„Hrvatska u Mainzu“

Hrvatska kulturna zajednica u Mainzu proslavila je svoj dvadeseti jubilej (1991.-2011.)

Hrvatska kulturna zajednica (HKZ) Mainz proslavila je u rujnu svoju 20. obljetnicu postojanja. Jubilej je proslavila s dva kulturna događaja, i to izložbom „Hrvatska etno riznica – narodne nošnje i tekstilno rukotvorstvo“ (koja se mogla pogledati od 8. rujna do 1. listopada u vijećnici grada Mainza) i folklornom večeri održanoj 17. rujna u kulturnom centru (domu) Weisenau u Mainzu. Pjesmom „Dobra večer, dobri ljudi“

Liburnijskog krasa – Mune, te pjesme i plesove Turopolja. Važno je spomenuti da su oni jedini u Hrvatskoj, koji pored folklornog ansambla „Lada“, njeguju pjesme i plesove otoka Suska. Nastup folklorne skupine iz Turopolja oduševio je publiku. Bilo je predивно, kažu, imali su, zahvaljujući gostima „Hrvatsku u Mainzu“. Tihana Zubak iz HKZ Mainz otpjevala je podravske pjesme „Sončece“ a capella i uz gitaru „Preko Drave grmljavica“. Pjesmu

ranten). Dugogodišnja predsjednica i „spiritus movens“ zajednice Katica Vraneša srdačno je zahvalila gostima iz domovine i njihovoj predsjednici Zlati Cundeković te svim članovima HKZ koji su je sve ove godine u njenom angažmanu pratili i podržavali u što posebice spada i grad Mainz.

Djelovanje Hrvatske kulturne zajednice Mainz

Hrvatska kulturna zajednica počinje s okupljanjem 1991. godine. 1992. osniva se literarna skupina i mješoviti zbor pod vodstvom Aleksandre Čeliković. Kasnije rad sa zborom preuzima Tihana Zubak, vrsna poznavateljica folklora i glazbene tradicije hrvatskog naroda. Godine 1994. osniva se tamburaški sastav pod vodstvom Tonija Budića, a od 1995. tamburaše, uz stručnu pomoć Ivce Potočnika (iz Velike Gorice) vrlo uspješno vodi Ivica Munder. Od 2011. sastav vodi Igor Mandić. Prvi predsjednik društva je bio dr. Stipe Ciciliani. Uz promidžbu kulture društvo aktivno djeluje i na drugim područjima i zauzima se za međusobno razumijevanje s drugim narodima, na unaprjeđenju i širenju vjerskih i na-

Snimke: Marijana Đoković

Zbor i dio tamburaškog sastava HKZ Mainz. Katica Vraneša (treća s lijeva).

HKZ Mainz započela je program. Predsjednica HKZ Mainz Katica Vraneša pozdravila je sve prisutne te iznijela kratak prikaz o osnutku i djelovanju zajednice.

Pozdravne riječi i čestitke uputili su konzul GK RH iz Frankfurta Damir Sabljak, dr. Harald Augter, predsjednik gospodarske komore Rheinhessen, počasni konzul Republike Hrvatske i predsjednik Njemačko-Hrvatskog društva, koji je zajedno s Josipom Špoljarićem generalnim konzulom RH u Frankfurtu preuzeo pokroviteljstvo te večeri. Među uzvanicima je bio i Carsten Mehlkopf opunomoćenik za pitanja integracije pri gradu Mainzu. U ime Hrvatske katoličke misije Mainz čestitke je uputio fra Ante Bilić i zahvalio zajednici na 20-godišnjem angažmanu i poželio da još dugo djeluje na dobrobit naroda.

Da obljetnicu što ljepše proslave, pozvali su iz domovine folklorni ansambl „Turopolje“ iz Velike Gorice. Ansambl djeluje od 1973. godine i broji 400 aktivnih članova. Njih 40-ak prošetali su te večeri lijepom našom i izveli u prekrasnim nošnjama pjesme i plesove Slavonije, otoka Suska, Bunjevačke plesove, Pjesme i plesove Prigorja, Hrvatskog zagorja, plesove

„Kad procvatu u proljeće jabuke“ izveo je zbor i tamburaški sastav HKZ. Kroz svečan i zanimljiv program su vrsno vodili Sonja Hajdinjak-Matušek i

Folklorni ansambl „Turopolje“ iz Velike Gorice oduševio je sve prisutne

Mladen Matušek. Na kraju je dr. Harald Augter zahvalio Katici Vraneša na neumornom zalaganju i radu zajednice, promicanju kulture, mira i ljubavi i na taj način gradnji mostova između drugih narodnosti. Pritom je ukazao i na kuću „Mainz – Zagreb“, kojoj je ona dala svoj pečat i kako reče „Sie hat es mit Leben gefüllt“. Nadalje, je istaknuo angažman zajednice uopće jer su u društvenom životu grada vrlo dobro zastupljeni i aktivni primjerice i u Vijeću migranata (Beirat der Mig-

rodnih običaja te pomaganju potrebnima. U vrijeme Domovinskog rata HKZ Mainz zajedno s Mainzom, prijateljskim gradom Zagreba i Hrvatskom katoličkom misijom, odigrala je veliku ulogu. Objavila je i CD „Ima jedna zemlja“ te je izdala knjigu kojom je dokumentirala 30 godina prijateljstva Mainza i Zagreba kao i Hrvate u Mainzu.

Danas, 20 godina kasnije, slobodno se može reći kako je HKZ znatno doprinijela očuvanju hrvatskog identiteta na području grada Mainza. **LJ.**

Klupa

Dolazi Ivica iz škole neraspložen.

- Što je, Ivica? Koji ti je predmet u školi danas bio najteži?
- Klupal Pala mi je na nogu.

Buđenje

Učiteljica zamoli Ivicu neka probudi svog kolegu iz klupe. A Ivica će:

- Probudite ga, Vi učiteljice, Vi ste ga i uspavali.

Imate li što za prijaviti?

Na graničnom prijelazu carinik rutinski upita Štefa:

- Viski, konjak, cigarete?
- Ne, hvala, ali može jedna gorka kavica!

Nesporazum

Zaposlio se Mujo u poljoprivrednoj ljekarni. Jednog dana upita ga gospoda:

- Imate li što za štakore?
- A Mujo odgovori začuđeno:
- Zar su Vam bolesni?

Ne stoji dobro...

Razgovaraju dva mladića:

- Kako stojiš s djevojkama?
- Kao s policijom.
- A kako to?
- Niti ih diram, niti one mene diraju.

Kakav bi to roštilj bio

Razgovaraju Mate i Jure:

- Znaš li ti moj Jure kojeg mesa najviše ima u žirafe?
- Pa ne znam, kojeg?
- Pa vratine!?

Mirovinska reforma

Baka u mirovini govori trinaestogodišnjoj unuci:

- Kad sam bila stara kao ti – već sam radila.

Unuka joj odgovori:

- Kad ću biti stara kao ti, još ću raditi...

Kako voljeti sebe i poboljšati samopoštovanje?

Postoji puno tehnika za poboljšanje samopoštovanja da biste se više voljeli. Ovdje ćemo navesti nekoliko da vam pomognu da se zavolite više i pojačate samopouzdanje. Samopouzdanje ujedno poboljšava i odnos s drugima.

Svakog dana napišite na papir najmanje pet stvari koje volite na sebi i zašto. Možete i napisati što drugi vole kod vas i zašto.

Pitajte sami sebe što je simpatično u stvarima koje ne volite na sebi. Zapišite to na papir. Npr. ako netko ne voli sebe zbog nečeg što uzrokuje nelagodu, može zapravo otkriti da su neke nelagodne stvari dobra prilika da se sam sebi nasmi-je i bude ponizan što smanjuje stres.

Pogledajte druge ljude koji imaju karakteristike koje želite imati, tada pogledajte u sebe s tim istim karakteristikama. Nemojte odmah misliti da vi to nemate u sebi. Morat ćete dublje ući u sebe da biste to našli. Možda nađete samo sjeme koje ćete morati uzgajati da bi se širilo i raslo.

Rado prihvaćajte komplimente sa jednostavnim riječima „Hvala“. Nakon što ćete to uraditi dovoljno puta počete se osjećati bolje, ugodnije, a i oni koji će vam dijeliti komplimente osjećat će se bolje. Vaše samopouzdanje će rasti i činiti vas sretnijim osobama.

<http://www.savjeti-hr.com>

Mudre misli:

Ako sretnemo nekoga tko nama duguje zahvalnost, odmah se toga sjetimo. Koliko smo, pak, puta sreli nekoga kome mi dugujemo zahvalnost, pa se toga nismo sjetili.

Johann Wolfgang von Goethe

Pohani sir iz pećnice

Sastojci za 2 osobe:

30 dkg Gaude ili Podravca, 30 g (kockica) maslaca, krušne mrvice, sol.

Priprema koja traje 20 min:

Sir izrežite na šire prutiće, trokutiće, kvadratiće, kocke... kako vam volja, debljine cca 5 mm.

Rastopite maslac te prele pomješajte sa solju! Svaki komad sira prvo umočite u malo rashlađenog maslaca pa u mix krušnih mrvica i soli! Sa svakim komadom sira ponovite postupak još jednom.

Stavite na pleh od pećnice na koji ste stavili pek papir! Kad završite paniranje i poredate sir, još malo poskropite ili premažite kuhinjskim kistom sa maslacem!

Pecite u prethodno zagrijanoj pećnici na 180 stupnjeva dok vam se panir smjesa ne zažuti/pozlatni!

www.coolinarika.com

RJEŠENJE IZ PROŠLOG BROJA

B	E	R	N	A	D	E	T	A	□	J	U	L	A
E	M	A	U	S	□	O	L	M	I	□	M	E	D
R	E	I	M	A	N	N	□	A	R	K	A	D	A
C	N	□	E	D	O	□	U	R	A	R	□	N	J
H	T	□	R	□	A	N	T	O	N	I	J	A	□
M	A	J	A	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
A	L	A	T	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
N	E	T	O	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
A	R	A	R	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□

Nagrađeni: Evica Tolić, Rüsselsheim

14. SMOTRA MISIJSKIH ZBOROVA

LUDWIGSHAFEN A. RH., 23.10.2011., SMOTRA ZBOROVA DJECE I MLADIH

Zbor
HKM Mannheim,
voditeljica zbora
Magdalena Ferenčina

Zbor
HKM Mainz,
voditeljica zbora
s. Dionizija Tomas

Zbor
HKZ Pforzheim-
Bruchsal,
voditelj zbora
Dominik Spajić

Zbor
HKM Nürnberg,
voditelj zbora
vlč. Vitomir Zečević

LUDWIGSHAFEN A. RH., 23.10.2011., SMOTRA ZBOROVA DJECE I MLADIH

Zbor HKM Main-Taunus/Hochtaunus, voditeljica s. Magdalena Višić

Voditeljica programa Jadranka
Čelik ŠkugorSmotru je otvorio delegat
vlč. Ivica KomadinaZbor HKZ Stuttgart-Centar,
voditeljica Marija ŽuljZbro HKM Frankfurt a. M.,
voditeljica s. Pavlimira ŠimunovićZbor HKZ Sindelfingen,
voditeljica s. Bernardeta Tomic